

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

ANITA FRELIH

KOPER, 2016

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

JEZIKOVNE SPREMEMBE IN INTERNET

Anita Frelih

Koper, 2016

Mentor: doc. dr. Igor Rižnar

POVZETEK

Zaključna projektna naloga obravnava področje jezika in njegovih sprememb, povezanih z uvedbo nove tehnologije – interneta. Ker se spreminjajo ljudje, se posledično spreminjajo tudi njihova kultura, običaji in nenazadnje tudi jezik. V teoretičnem delu smo s pomočjo domače in tuje strokovne literature opisali, kako in predvsem zakaj se je jezik spreminjal skozi čas ter kakšne vplive je s seboj prinesel internet. Empirični del vsebuje raziskavo, ki smo jo izvedli s pomočjo spletnega vprašalnika. Rezultate smo interpretirali grafično in z opisno statistiko.

Ključne besede: jezik, spremembe, internet, internetni žargon, narečja, internetne storitve, tehnologija interneta.

SUMMARY

The final project work deals with the field of language and its changes related to the introduction of a new technology – the internet. People are changing and so their culture, traditions and language are changing as well. The theoretical part is founded on domestic and foreign literature to describe how and why language has been changing through time and what was the role of the internet in this respect. The empirical part contains a survey based on an online questionnaire. The results were interpreted graphically and using descriptive statistics.

Key words: language, changes, internet, netspeak, dialects, internet services, internet technology.

UDK: 316.77:004.738.5(043.2)

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, doc. dr. Igorju Rižnarju, za vso strokovno vodenje in pomoč ter za hitro odzivnost pri zaključni projektni nalogi.

Zahvaljujem se tudi vsem bližnjim za podporo in potrpljenje v času izdelovanja zaključne projektne naloge.

VSEBINA

1	Uvod.....	1
1.1	Opredelevitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge.....	1
1.3	Uporabljene metode za doseganje ciljev zaključne projektne naloge	2
1.4	Predpostavke in omejitve pri obravnavanem problemu.....	2
2	Jezik.....	4
2.1	Zgodovina jezika	4
2.2	Raba jezika	4
2.3	Jezikovne spremembe	6
2.4	Razmišljanje Davida Crystala o internetu in jezikovnih spremembah	8
3	Internet.....	10
3.1	Internet skozi čas	10
3.2	Spremembe ob uvedbi tehnologije interneta.....	12
3.3	Storitve interneta.....	17
3.4	Internet in poslovna raba.....	19
3.5	Prilagajanje spletnemu načinu življenja.....	21
3.6	Slovenija in internet.....	23
3.7	Prihodnost interneta	24
4	Raziskava.....	25
5	Ugotovitve.....	34
6	Zaključek.....	36
	Literatura.....	39
	Priloge	42

SLIKE

Slika 1: LOLcats	15
Slika 2: Goljufije na svetovnem spletu	21
Slika 3: Spol	25
Slika 4: Starost	26
Slika 5: Stopnja izobrazbe	27
Slika 6: Trenutni status	27
Slika 7: Regija	28
Slika 8: Storitve interneta	29
Slika 9: Kdo vas je seznanil z uporabo interneta?	30

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Nove besede v Slovarju novejšega besedja	7
---	---

KRAJŠAVE

SKGZ	Slovensko kulturno-gospodarska zveza
SZJ	slovenski znakovni jezik
WWW	World Wide Web

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Osredotočili smo se na problem, ki je povezan z jezikovnimi spremembami, do katerih je prišlo ob uvedbi interneta. Prve omembe interneta segajo v leto 1969 – »inter-network«, kar je pomenilo računalniško omrežje, ki povezuje več omrežij skupaj. Samo besedo internet velikokrat posplošujemo in jo zamenjujemo za storitve, ki nam ga ponuja – to sta svetovni splet (WWW ali World Wide Web) in elektronska pošta. David Crystal (2001, 7) v knjigi *Language and the Internet* opisuje, kako je internet ena najbolj izjemnih stvari, kar jih je človek izumil. Internet se tako lahko uvršča v enak razred kot tisk, železnice, telegraf, avtomobilizem, električna energija in televizija. Z internetno revolucijo se je pričela tudi jezikovna.

Opredelili smo besedni jezik, ki se spreminja skozi nove tehnološke izume, v našem primeru je to internet. Ljudje se v glavnem ne zavedajo sprememb v svojem jeziku, ker se te dogajajo prepočasi. Če so spremembe opažene, jih ne dojamemo kot stalen proces. Jezikovne spremembe so včasih hitre in nenavadne. Pojavijo se, pa niti ne vemo, da so se, ker nam je to nekaj vsakdanjega in to podzavestno sprejmemo. Mihelin (2010) razloži, da zgodovinski pristop zagovarja dejstvo, da jezikovne spremembe niso povezane z družbenimi dejavniki, jezikovni pristop pa zagovarja govornika, ki naj bi spreminjal jezik. Jezik se tako kot vse ostale stvari spreminja skozi stoletja. To niti ni tako presenetljivo. Mihelin (2010) ugotavlja, da je že znameniti švicarski lingvist Ferdinand de Saussure nekoč povedal, da čas spremeni vse stvari in zato ni razloga, da bi jezik ostal enak skozi vsa leta. Jezik ne obstaja brez govornika, govornik pa potrebuje jezik, da lahko komunicira. Jezik je živ in prožen; raste, se spreminja in razvija. To se najbolj očitno kaže pri mladih, saj hočejo tudi v jeziku pokazati, da so nekaj posebnega in da so drugačni od starejših. Proučili smo tako mlajšo kot starejšo generacijo. V zaključni projektni nalogi smo se dotaknili tudi tega, kako se različne generacije spopadajo z uvedbo interneta in hkrati z jezikovnimi spremembami.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Osnovni namen zaključne projektne naloge je raziskati, kako se različne generacije, kulture in narodi spopadajo z uvedbo interneta na vsakem koraku. Slovenci so na splošno znani po tem, da se bojijo novosti, zato smo proučili, kako se ob tem počutijo, kaj doživljajo, kaj jim je pomembno, do katere mere so se pripravljene prilagoditi, kje je meja prilagajanja ...

Cilji zaključne projektne naloge:

- proučiti domačo in tujo literaturo o internetu in jezikovnih spremembah skozi čas,
- proučiti, kako se s spremembami soočajo različne generacije, kulture,
- ugotoviti, zakaj pride do frustracij ob uvedbi sprememb,
- ugotoviti, kako se Slovenci soočajo s spremembami.

V prvem delu so podrobneje opisani začetki interneta in vse, kar je povezano z njim, v drugem delu smo s pomočjo raziskave ugotovili in prišli do informacij, s katerimi bomo sprejeli ali zavrgli hipotezi:

H1 → Starejše generacije imajo težave pri sprejemanju sprememb glede interneta.

H2 → Mlajše generacije menijo, da je jezikovne spremembe treba sprejeti kot povsem običajen jezikovni pojav.

1.3 Uporabljene metode za doseganje ciljev zaključne projektne naloge

Projektna naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu smo temeljne informacije glede interneta pridobili predvsem iz knjig in strokovnih člankov, ki so objavljeni na svetovnem spletu.

Za empirični del smo oblikovali spletni vprašalnik, ki smo ga razdelili med različne starostne skupine, kjer nas je na koncu zanimalo, kako se posamezniki odzovejo na internet in na z njim povezane spremembe. Za spletni vprašalnik smo se odločili zato, ker menimo, da je anketiranec tako bolj sproščen pri odgovarjanju na zastavljena vprašanja, saj bo vedel, da gre za popolno anonimnost. Anketo smo oblikovali na spletni strani EnKlikAnketa – 1KA spletne ankete, kjer je bila dostopna vsem anketirancem. V raziskavo smo vključili ljudi različnih starosti iz različnih slovenskih krajev. Na koncu smo podatke analizirali in jih ubesedili v opisno statistiko, posamezne bolj pomembne ugotovitve smo uprizorili grafično.

1.4 Predpostavke in omejitve pri obravnavanem problemu

Menimo, da bo za našo temo internet in jezikovne spremembe dovolj literature in ostalih virov, iz katerih bomo črpali podatke in informacije za teoretični del zaključne projektne naloge.

V empiričnem delu projektne naloge se lahko pojavijo težave pri anketiranju ljudi, saj bo anketa spletna in bo treba pridobiti tako mlajšo kot starejšo generacijo. Predvidevamo, da bo slednjo težje pridobiti za izpolnitev ankete, saj se v Sloveniji starejše populacije šele učijo rokovanja z internetom in s tem hkrati tudi sprejemanja sprememb v vsakdanjem življenju.

Druga težava, ki se lahko pojavi, je ta, da se bomo morali zares potruditi pri izvajanju ankete, ker ljudje zelo neradi odgovarjajo na tovrstne vprašalnike in jih že sama misel na njih odvrne od izpolnjevanja.

Dejstvo je, da je tematika zelo široka, zato se bomo osredotočili na osnovne storitve, ki nam jih ponuja internet. Naša glavna naloga bo ugotoviti, do katerih jezikovnih sprememb je prišlo ob uvedbi interneta in kako se Slovenci s tem soočajo.

2 JEZIK

2.1 Zgodovina jezika

»Starost jezikoslovja je primerljiva z zgodovino človeštva, se pravi s pisanimi viri, predvsem tistimi, povezanimi z družbenimi spremembami.« (Bogdan Kristofer Meško 2014)

K razvoju slovenskega jezika je najbolj pripomogla praslovanščina. Danes slovenski jezik govori približno 2.300.000 ljudi po vsem svetu, največ pa jih seveda prebiva v Sloveniji. Slovenščina je poleg Slovenije govorjena tudi v Italiji, Avstriji, na Hrvaškem, na Madžarskem ter drugje po svetu. Najstarejši zapisi (Brižinski spomeniki), v katerih so bile prepoznane značilnosti slovenščine, segajo v leto 1000. Zapisi so bili zapisani v eni izmed zvrsti latinice, ki jo imenujemo karolinška minuskula. Pri Brižinskih spomenikih govorimo o treh spomenikih. Prvi in prav tako tretji spomenik predstavljata obrazce za splošne spovedi, drugi pa je pridiga o grehu in pokori. Besedila teh najstarejših slovenskih zapisov so cerkvene narave, hranijo pa jih v državni knjižnici v Münchnu.

Predstavnik in hkrati tudi začetnik slovenskega jezika je protestant Primož Trubar, ki je v letu 1550 napisal Abecednik in Katekizem. Za slovenski jezik so bili izredno pomembni tudi Jurij Dalmatin, ki je leta 1583 prvi v slovenščino prevedel celotno Sveto pismo, Adam Bohorič je napisal prvo slovensko slovnico (v latinskem jeziku), Valentin Vodnik je zgradil temelje slovenskega knjižnega jezika. Ne smemo pozabiti na Jožeta Toporišiča, izjemnega slovenskega jezikoslovca, ki je leta 1976 napisal prenovljeno Slovensko slovnico, bil je tudi predavatelj na Filozofski fakulteti v Ljubljani ter član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Slovenski jezik ima več pojavnih oblik. Razlikujejo se predvsem v tem, kje je bil govorec jezika rojen, kakšno vlogo ima govorec in komu nekaj sporočamo. (Wikipedia 2016)

2.2 Raba jezika

»Jezik kot komunikacijsko sredstvo ima tri vloge: da pošilja, prenaša in sprejema pomene.« (Mirjana Ule 2009)

Kot bomo še mnogokrat v naslednjih poglavjih omenili, je jezik sredstvo komuniciranja. To sredstvo uporabljamo prav vsak dan, pa naj bo to verbalno komuniciranje z drugimi ljudmi, pisanje sporočil preko telefona ali pa preko računalnika oziroma družbenih omrežij. Ule (2009, 104) nam v povezavi z jezikom in komunikacijo obrazloži: »Komuniciranje in jezik sta tesno povezana s človekovim zaznavanjem sveta, s kulturo, s temeljnimi interesi, vrednotami in težavami ljudi. Ne vpliva le naše doživljanje sveta na komuniciranje in jezik, ampak tudi

spremembe v jeziku vplivajo na spremenjen odnos do sveta.« Vsak posameznik se torej sporazumeva z jezikom, da lahko ustvarja odnose z drugimi po svetu.

Lingvisti pravijo, da je slovenski jezik eden izmed težjih jezikov na svetu, saj vsebuje sklone ter druge slovnične sestavine. Crnkovič (2015) ugotavlja, da je dobrega poučevanja slovenskega jezika v šolah čedalje manj. Razlaga, da učitelji ne najdejo dovolj dobrega pristopa, kako bi učencem kar najbolje predstavili slovenski jezik. V nadaljevanju ugotavlja, da je vzrok slabega poučevanja največkrat tudi slab učni program. Crnkovič pravi, da pa so včasih učitelji tisti, ki otrokom porušijo še tisti majhen delček zanimanja za jezik, ko se odločijo, da sedaj žarnica ne bo več žarnica, ampak sijalka. Na tak način med učenci ustvarijo še več zmede, ki je tako ali tako že prisotna zaradi nerazumevanja učne snovi. S tem uničijo tudi veselje do kakršnegakoli učenja slovenskega jezika, vzporedno s tem pa se zmanjša tudi otroška radovednost glede raziskovanja »Zakaj je to tako?«. Vsak učitelj bi moral znati svoje učence motivirati in jim na zanimiv način predstaviti snov. Crnkovič pravi, da bi morali vsi ljudje jezik uporabljati po občutku in lastni presoji, šele nato bi ga dejansko lahko razumeli, ali drugače rečeno, največ se bomo naučili iz izkušenj. Včasih ljudje tudi pravijo, da bi bilo bolje »piši kao što govoriš i čitaj kao što je napisano«, ker bi bilo marsikateri pisni in govorni težavi prizaneseno. Mnogi so prepričani, da je slovenščina čedalje bolj izpodrinjena s strani angleščine. Ljudje postajajo funkcionalno nepismeni, ne poznajo pravopisa in ne znajo sklanjati. Kaj je pravzaprav vzrok, da smo ljudje tako nazadovali? Kadar govorimo o jeziku, se moramo zavedati, da hkrati razmišljamo o različnih kulturah, o skladnih ali neskladnih medsebojnih odnosih. V Sloveniji živi precej ljudi, ki so se preselili iz drugih balkanskih držav. Toporišič (2008, 154) se sprašuje, zakaj ljudje sploh delamo slovnične napake. V nadaljevanju je zapisal, da to počnemo prav zaradi tega, ker se govorni jezik zelo razlikuje od knjižnega in ker ljudje govorijo različna narečja. Slovensko kulturno-gospodarska zveza (v nadaljevanju SKGZ) (2013) na svoji spletni strani ugotavlja, da prav zaradi priseljevanja ljudi prihaja do raznoraznih narečij, idiomov, žargonov, strokovnih jezikov, jezikovnih mešanic ... Po mnenju SKGZ naj bi bila fužinščina nova oblika jezikovne mešanice, ki se je ustvarila v blokovskem naselju Fužine, četrtnem delu soseske v Ljubljani Moste. Ko poslušamo tamkajšnje prebivalce nekdanje Jugoslavije, lahko slišimo primere fužinščine: »Pejt kosilat, neh se kolesat, moram greti, prid zun ...« Torej, v osnovi vemo, kaj nam želijo povedati, ampak problem nastane, ko se ti ljudje enako sporazumevajo tudi v šolah, javnih ustanovah ali celo na delovnem mestu. Že drži dejstvo, da si z Brižinskimi spomeniki ne moremo kaj dosti pomagati, kadar se naročamo na pregled pri zdravniku, a moramo pri uradnih osebah, v šoli ali kjerkoli drugje vendarle znati uporabljati slovenski knjižni jezik. Jezik se spreminja in prav je tako. Vseeno pa je prav tudi to, da se kljub vsem takšnim in drugačnim spremembam ohrani neko osnovo in značilnosti jezika, da se lahko med seboj razumemo, posredujemo informacije in ustvarjamo odnose. Tudi starši so včasih krivi, da se njihovi otroci ne znajo sporazumevati na nivoju, pričakovanem v določenem starostnem obdobju. Če smo kot otroci poslušali starše, ki so nam pravili, da se da preživeti tudi s približnim znanjem slovenščine in da lahko zraven ob sporazumevanju nekaj besed pokažemo tudi z mahanjem rok, kot to počno

Italijani, si res s težavo predstavljamo, da bomo kasneje kot mladostnik, starš, stari starš znali komunicirati v slovenskem jeziku.

Klančnik (2010) pravi, da se moramo zavedati tudi tega, da je pri uspešni komunikaciji zelo pomembno, da imamo dobro razvito čustveno inteligenco, ki nam pomaga ugotoviti s kakšnim tonom, hitrostjo, barvo glasu se pogovarjamo ob različnih situacijah, da bo naše sporazumevanje kar najbolj učinkovito. Premalokrat se zavedamo, da z našim načinom komuniciranja javnosti sporočamo, kakšna je naša osebnost.

Kadar govorimo o rabi jezika, ne smemo pozabiti na znakovni jezik, ki je materni jezik gluhih oseb. Na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (2014) razlagajo, da v Sloveniji SZJ (slovenski znakovni jezik) uporablja približno 1500 gluhih oseb. Gre za vizualno-znakovni jezikovni sistem, ki ima predpisane določene gibe rok, prstov in seveda tudi mimiko obraza. Če v slovenskem jeziku poznamo besede, so v znakovnem jeziku to kretnje. V nadaljevanju Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ugotavlja, da je tudi slovenski znakovni jezik živ, da se spreminja in ima zelo močno kulturno osnovo. Tako kot govorni jezik dobiva nove besede, tudi znakovni jezik pridobiva nove ali pa samo dopolnjene kretnje, ki nadomestijo prejšnje. Znakovni jeziki se po svetu razlikujejo in čisto vsak je prav poseben.

Jezika ne ustvarja le ena oseba s svojimi teorijami in prepričanji. Jezik gradi celoten narod, gre za nacionalno rast, ustvarja se skozi tisočletja. Zelo pomembno je ohranjati jezikovno svežino, da smo v koraku s časom in da hkrati dodajamo nove izraze, ki so trenutno aktualni.

2.3 Jezikovne spremembe

»Jezikovne podobe preteklih obdobij so za sedanjost načeloma neuporabne. Ne moremo si privoščiti, da bi začeli pisati kakor je pisal Trubar ali naši razsvetljenci konec 18. stoletja.« (Jože Toporišič 2008)

Jezikovne spremembe se dogajajo vsak dan, pa se tega sploh ne zavedamo. Toporišič (2008, 159) pravi, da ljudje raje stremimo k živemu kakor k mrtvemu, raje imamo gibanje kot mirovanje in tudi spremembe nas bolj privlačijo kot monotonost. Jezik je naše vsakdanje sredstvo za sporazumevanje, zato torej vsak dan nastajajo nove besede. Slovenci smo v zadnjih dveh desetletjih pridobili kar dobrih 6000 besed, katere lahko zasledimo v Slovarju novejšega besedja. (Rtvslo.si, Infodrom 2016) Jezikovne spremembe se najhitreje kažejo pri mladih, saj hočejo tudi v jeziku pokazati, da so drugačni in boljši od drugih. Mladi nato te nove besede prenesejo na starše in stare starše, zato lahko danes kje kakšno babico že slišimo, ki pove, da je ful lep sončen dan in da je prepir iz prejšnjega tedna že itak v pozabi. Vurnik (2013) je v intervjuju za časnik Deželne novice povedala, da se jezik ob vseh tehnoloških napredkih še hitreje razvija, hkrati pa seveda prihaja tudi do novih načinov sporazumevanja.

Za primer je podala pisanje SMS-sporočil, za katerega je značilen strogi pogovorni jezik in ogromno število kratic ter drugih skrajšanih besed. Jakop (2008, 9) pravi, da nenazadnje tudi dvojina v slovenskem jeziku skozi čas dobiva nove oblike, ki pa jim dajemo premalo pozornosti, saj izgubljajo svoje prvotne oblike. Glavni krivci izpodbijanja dvojine pa so slovenska narečja s primesmi drugih sorodnih jezikov.

V spletni različici Slovarja novejšega besedja slovenskega jezika smo poiskali nekaj zanimivih besed, ki so novejšega izvora in se uporabljajo na različnih področjih. Opazimo lahko, da je nekaj besed napisanih v prvotnem jeziku, nekatere pa so že popolnoma poslovenjene.

Preglednica 1: Nove besede v Slovarju novejšega besedja

BESEDA	POMEN
adidaska	športna copata
angležiti	vpletati v svoj jezik besede ali značilnosti angleškega jezika
banana republika	država, zlasti manjša, za katero so značilni nestabilno gospodarstvo, velika odvisnost od pomoči s strani tujega kapitala, neupoštevanje zakonske ureditve in visoka stopnja korupcije
casual	sproščen, neformalen, zlasti v povezavi z oblekami in obutvijo
čabata	nekoliko sploščen štirioglat manjši hlebček, narejen z olivnim oljem
dresing	solatni preliv
egotrip	potreba po dokazovanju lastne vrednosti, pomembnosti, zlasti pred samim seboj
feng shui	kitajska veččina urejanja prostora z doseganjem harmoničnega energijskega razmerja
futsal	nogomet, pri katerem igra 5 igralcev na manjšem igrišču, navadno v dvorani
gnjavator	kdor koga vztrajno, vsiljivo nadleguje
happening	javni dogodek, zlasti kulturni, športni, zabavni
italijanček	dva decilitra točenega piva
jam session	priložnostno zbiranje glasbenikov, ki skupaj improvizirajo

kalimero	kdor se neprestano pritožuje, da se mu godi krivica
lounge	sodobno urejen gostinski lokal, navadno dražji
martinčkanje	brezskrbno poležavanje na soncu
netart	umetnost, ki izrablja možnosti, ki jih daje svetovni splet; spletna umetnost
outlet	prodajalna, v kateri se lahko izdelki iz preteklih sezon kupijo po močno znižanih cenah
phishing	nezakonita pridobitev spletnih gesel in osebnih podatkov, ki se navadno doseže s preusmeritvijo uporabnikov na ponarejene spletne strani; ribarjenje
rating	uvrstitev na ocenjevalno lestvico
second hand	prodajalna, trgovina z rabljenimi oblačili
sofisticiran	pretanjen, prefinjen, kultiviran
šalabajzer	kdor svoje delo opravlja neresno, površno
teambuilding	skupek športnih in družabnih programov, ki so namenjeni spodbujanju motivacije skupine, navadno zaposlenih v nekem podjetju
usenet	uporabniško omrežje, ki v obliki hierarhično urejenih sporočil omogoča izmenjavo stališč in informacij na določeno temo
zafnan	ki se vede nenaravno, izumetničeno

2.4 Razmišljanje Davida Crystala o internetu in jezikovnih spremembah

Crystal (2001, VII) prav tako kot mnogi drugi, že prej omenjeni avtorji, pravi, da je internet ena izmed najbolj izjemnih stvari, kar jih je človek ustvaril. V nadaljevanju se sprašuje, kaj se bo zaradi prevladovanja angleškega jezika na svetovnem spletu zgodilo z drugimi jeziki. To vprašanje ilustrira zelo razširjene strahove o vplivu interneta na jezik. Veliko ljudi je ogorčenih, kako in predvsem zakaj se v njihovo kulturo in jezik vrinja vse več angleških besed. Tudi slovenščina je dobila ogromno besed (tabela zgoraj), ki izvirajo iz angleškega jezika. Avtorji mnogih člankov, povezanih z najsodobnejšo tehnologijo, opisujejo tehnološke napredke, kako se je ojačala moč spletne komunikacije in kako velik potencial ima internet nasploh. A vendarle se ob njihovih zaključnih besedah zapisanih člankov da razbrati, kako se

njihov ton znižuje, postaja resen in kako pričnejo izražati svoje pomisleke glede vseh teh jezikovnih sprememb, ki prihajajo v paketu z novo tehnologijo – internetom. Gre za posebno obliko skrbi, ki jo lahko prepoznamo le preko subjektivno zapisanih člankov. Sociologi, politični komentatorji, ekonomisti opozarjajo le na nevarnosti interneta v zvezi s takšnimi zadevami, kot so pornografija, pravice intelektualne lastnine, zasebnost, varnost in kriminal. Nihče pa ne vidi, da ima internet v ozadju tudi druge učinke na posamezne kulture, ki se jih ljudje ne zavedajo.

Globalizacija v svetu danes narekuje enoličnost in skoraj enake pogoje za vse udeležene. Crystala (2001, 1) skrbi, da je prav globalizacija glavni krivec za izgubljeno jezikovno kreativnost in fleksibilnost. Narava elektronskega medija skupaj z internetnim svetovnim obsegom ter intenzivno rabo teh je povzročila različne učinke v jeziku. Jezikovne spremembe in s tem tudi posledice razvija medij, v katerem sodeluje ves svet, ne samo eden človek.

Internetni žargon (*angl. netspeak*) je spremenil način razmišljanja. Podoben je drugim žargonom, le da ta nastaja na spletu. Odraža popolnoma nov razvoj novejšega digitalnega besedja. (Crystal 2001, 238–239) Kot pri vsaki stvari, se tudi pri razvoju internetnega žargona ustvarja veliko nasprotujočih si gibanj in pritiskov. Eni ga podpirajo, spet drugi zavračajo. Zavedati se moramo, da je internet prinesel največjo jezikovno revolucijo v zgodovini in da vsaka novost s seboj prinese svoje učinke. Crystal (2001, 241–242) je mnenja, da internet ne povzroča smrti obstoječim jezikom, temveč ravno obratno. Vsako pisanje, objavlanje na internetu pomeni velike možnosti za obogatitev posameznih jezikov. Pravi, da si ob spoznavanju internetnih storitev vsak človek veča besedni zaklad. Prihod te nove, neformalne, celo bizarne oblike jezika vzporedno prinaša ogromno paleto novih spoznanj in občutenj ter ponuja zelo bogat nabor novih komunikacijskih veščin. Resnično izjemnega pomena pa je to, da so ljudje, predvsem mladi, v svoj jezik hitro sprejeli novosti besedja in temu primerno prilagodili svoje vsakdanje življenje. Temu novemu žargonu so dali velik potencial in možnost novega, svežega izražanja. Crystal (2001, 243) je prepričan, da bodo ljudje, ki so gospodarni in ekonomično usmerjeni, internetni žargon znali uporabiti le v najboljše namene, hkrati pa bodo v koraku s časom. Prepričan je tudi v to, da je internet sila nepredstavljive moči. Pravi, da je gigant, ki je prišel med ljudi, pa ga niti ne opazimo. Internet ima močan vpliv tudi na naš vsakdan, saj se že ustvarjajo nove oblike komuniciranja, dela, trgovanja, zabave, učenja ... Zaradi teh vplivov je prišlo do ogrožanja nekaterih gospodarskih panog, hkrati pa se ustvarjajo nove. Internet izpodbija tradicionalne predstave o državni suverenosti, se posmehuje nacionalnim mejam, ne pozna kontinentalnih ovir in ne upošteva kulturnih značilnosti. Ljudje ustvarjamo internet – svet, ki je poln priložnosti, ovir, nevarnosti, znanj ...

3 INTERNET

3.1 Internet skozi čas

Fröhlich (2013, 4) ugotavlja: »Internet je tehnologija, ki se je za razvoj sodobne družbe pokazala vsaj toliko pomembna, kot je bil v preteklosti prihod električne energije v industrijo gospodinjstva.« Hkrati razlaga, da ima internet na nas močan vpliv in da bo v prihodnosti prinesel še mnogo zmed in novosti. Jerman-Blažič (1996, 7) poudarja, da je internet največji dosežek devetdesetih let.

Prvi začetki so se pojavili v omrežju ARPAnet, omrežju agencije za napredne projekte. Že takrat je eden od ustvarjalcev, Leonard Kleinrock, napovedal, da bo internet omogočal komuniciranje med ljudmi in računalniki, ni pa si predstavljal, da bo to skorajda na prvem mestu uporabnosti. Velikokrat so se širile govorice, da naj bi bil internet ustvarjen kot omrežje, ki bi preživelo napad z jedrskim orožjem, a je vendarle vse to bil le mit. Te govorice so se verjetno začele v prvi fazi širiti zato, ker je internet nastal zaradi razvojno-raziskovalnih potreb ameriškega industrijsko-vojaškega kompleksa. Kasneje, ko se je priljubljenost interneta močno povečala, so dostop do interneta začele ponujati še druge komercialne organizacije, kot so telefonske družbe AT&T (American Telephone & Telegraph), MCI (Management Center Innsbruck) in British Telecom. (Jerman-Blažič 1996, 10)

Internet se ne bi ohranjal brez ljudi, zato lahko rečemo, da vsak udeleženec ohranja svoj delež v svetu interneta, preko tega sveta pa se informacije usmerjajo v druga omrežja.

Predvideno je bilo, da bi nekje do leta 1998 približno sto milijonov ljudi pričelo z uporabo interneta. Rast interneta je naraščala iz dneva v dan, vse bolj se je začel komercializirati in hitreje prodirati tudi v zelo zaprta okolja, kot so Kitajska, Vietnam in Kuba. (Jerman-Blažič 1996, 11)

Jerman-Blažič (1996, 12–13) nam v naslednjih stavkih ponazarja pomembne dogodke in mejnike v zgodovini interneta:

- 1968–1973 začetki projekta ARPAnet, ki ga financira ameriško obrambno ministrstvo,
- 1973–1981 raziskovalni projekt ARPAnet teče na univerzah v ZDA
- 1981 – nastanek Bitneta (Bitnet je akademsko omrežje, ki ga je financirala korporacija IBM, za povezovanje med računalniki se je uporabljalo lastniške protokole korporacije IBM),
- 1983 – sprejeti standardni protokoli interneta (TCP/IP – gre za skupek komunikacijskih protokolov, ki omogočajo povezavo med računalniki v svetovnem omrežju; TCP pomeni Transmission Control Protocol, IP pomeni Internet Protocol) za povezovanje in komunikacijo med računalniki,

- 1984 – vzpostavitev sistema imenskega prostora – DNS (Domain Name System), ki je osnova za preprosto delovanje vseh storitev interneta,
- 1986 – National Science Foundation (ameriška zvezna ustanova za financiranje raziskovalne dejavnosti v ZDA) vzpostavi močno hrbtenico omrežja, znano kot NFSnet in financira vzdrževanje te, dodeljevanje imen (storitve imenskega prostora) in omrežnega informacijskega centa za Internet (NIC),
- 1989 – vzpostavitev prvih komercialnih omrežij Internet, ki za medsebojno povezovanje uporabljajo NFSnet,
- 1990 – ARPAnet preneha delovati,
- 1991 – v ZDA sprejet zakon o računalniški dejavnosti na pobudo Ala Gora, ki je zagotovil 2,9 milijarde vladnega denarja za gradnjo zelo močne in hitre hrbtenice, ki je zagotavljala dostop tudi komercialnim firmam,
- 1991 – ustanovitev prvega CIX-a (Commercial Internet Exchange) v ZDA, nekakšne komercialne hrbtenice, podobne NFSnetu, ki zagotavlja enakopraven dostop vsem komercialnim ponudnikom; pozneje CIX ustanovijo tudi v Evropi,
- 1992 – ustanovitev Europanet-a, hrbtenice za evropska raziskovalna in akademska omrežja in ARNES (slovensko akademsko omrežje),
- 1992 – ustanovitev združenja ISOC – Internet Society,
- 1995 – NFSnet opustijo, storitve pa prevzame telefonska družba AT&T,
- 1995 – ustanovitev slovenskega združenja za Internet (ISOC – Slovenian chapter of ISOC).

Slovensko združenje za računalniške komunikacije Internet, ISOC, razlaga, kako so v Jugoslaviji leta 1988 pričeli z izgradnjo akademskega omrežja YUNAC, ki je del Evropskega programa EUREKA ali COSINE. Pri tem projektu so bili vključeni Fakulteta za elektrotehniko Beograd, SRCE – Sveučilišni računski center Zagreb, Institut Jožef Stefan, Kemijski inštitut, Univerza v Mariboru – Računski center in Računski center Univerze v Ljubljani. Vodja takratnega projekta je bila prof. dr. Borka Jerman-Blažič. V letu 1990 je Laboratorij za odprte sisteme in mreže Instituta Jožef Stefan povezal Ljubljano z Amsterdamom in vstopil v omrežje Internet. Leta 1992/1993 je minister za znanost dr. Tancig vzpostavil ARNES (javni zavod), hkrati pa so uvedli TCP/IP in vzpostavili DNS za domeno .SI. Slovenija je v letu 1996 ustanovila društvo Internet Slovenija, društvo za razvoj računalniških komunikacij, ki je postala član ISOC World.

Praprotnik (2003, 5) pravi, da je internet kasneje postal zelo široko razširjen medij komunikacije, ki se uporablja na različnih področjih vsakdanjega življenja. Razlaga, kako ljudje v večini poznajo le eno stran interneta, redki pa poznajo tudi drugo. »Druga stran interneta« vedno dobi nekakšen negativen prizvok, vendar ni vse tako črno. Vsekakor pa je vredno čas posvetiti tehtnemu razmisleku o tem, kaj vse internet širi med ljudi in kakšne posledice ob tem nastajajo. Tehnologija interneta nam po eni strani izboljšuje vsakdanje

življenje, po drugi strani nas lahko pahne v globok prepad, saj nas lahko zasvoji. Posledica zasvojenosti pa lahko privede do asocialnosti in nas privede še v globlje težave.

3.2 Spremembe ob uvedbi tehnologije interneta

Birner (2012) razlaga, da se jezik nenehno spreminja, razvija in prilagaja potrebam uporabnikov. Meni, da to ni tako slabo, saj če se jeziki ne bi spremenili od recimo leta 1950, ljudje ne bi imeli besed, kot so modem, faks ali pa kabelska televizija. Te nove besede ljudje slišijo in osvojijo kamorkoli gredo. Prepričana je, da dokler se bodo spreminjali ljudje in njihove ideje, se bo spreminjal tudi jezik. Coven in Yeager (2009) pravita, da tisti, ki mislijo, da se bo jezik nehal spreminjati, po vsej verjetnosti vozijo Fordovega Edsela in pričakujejo, da se bodo vrnile telefonske govorilnice.

»Tehnologija zahteva in hkrati povzroča družbene in organizacijske spremembe.« (Asa Briggs in Peter Burke 2005)

To se je vedelo že daleč nazaj v zgodovini. Vsak nov izum je s seboj prinesel novo življenje, hkrati pa so se začele uporabljati nove besede, dialekti in žargoni. Že ob uvedbi časopisa, radijskih novic, kasneje televizijskih, se je dalo predvideti, da ljudje želijo vedeti, kaj se dogaja v okolju oziroma v svetu. Internet je privedel do novega načina razmišljanja. Ljudje so pričeli živeti v dveh svetovih (življenje, kot ga živimo, in virtualno življenje).

Tehnologija je iz leta v leto vse bolj napredovala. Prav zanimivo je bilo opazovati, česa vse se bodo ljudje še spomnili. Če pogledamo mobilne telefone, lahko vidimo, kako hitro so se spremenili. Včasih so bili zelo veliki z dolgimi antenami, danes pa so vedno tanjši, lažji in z ekranom na dotik. Podobno se je dogajalo tudi pri internetu. Včasih smo se priklapljali na vse mogoče kabelske priključke, sedaj pa je vse brezžično. Tudi sama hitrost delovanja interneta se je izboljšala.

Pri proučevanju tematike smo na spletu našli spletno stran Merriam – Webster, kjer lahko uporabniki zapišejo besede, ki so jih začeli uporabljati na novo ob uvedbi nove tehnologije. Izbrali smo nekaj zanimivih besed.

- Selfdicted; beseda, ki je sestavljena iz selfie (sebek) in addicted (zasvojen/zasvojenost), ki pomeni, da je oseba zasvojena z delanjem sebkov/selfijev.
- Amazon; vsi poznamo spletno stran Amazon.com, kjer lahko nakupujemo. Iz te besede se je ustvaril glagol »amazonati«, ki seveda pomeni nakupovanje/brskanje po omenjeni spletni strani.
- Yext; gre za združitev dveh besed, in sicer yell (kričati) in text (sporočilo prek mobitela). Zraven je bila beseda razložena v stavku: »I was yexting my son today.« Torej, bi v slovenščini to pomenilo, da je nekdo kričal na svojega sina preko sporočila na mobilnem telefonu.

- Starbuck; gre za podobno zadevo kot pri Amazonu. Starbuck je kavarna, kjer se mladi kot tudi starejši radi zadržujejo. Besedo starbuck so spremenili v glagol: »Yesterday, my friend and I starbucked all day as we did our homework.« Torej se prevod v slovenščini glasi: »Včeraj sva s prijateljem ves dan preživela v Starbucku in sva delala domačo nalogo.
- Phonetography; spet gre za sestavljenko iz dveh besed – phone (telefon) in photography (fotografija). Gre za fotografijo, ki je bila ustvarjena z mobilnim telefonom.
- Photoshopgrapher; sestavljenka iz dveh besed – photoshop (računalniški urejevalnik fotografij) in photographer (fotograf). Znano nam je, da so danes že skoraj vse fotografije računalniško obdelane, zato se je izoblikovala beseda photoshopgrapher. Po slovensko bi to lahko prevedli kot fotošop fotograf.
- Internetical; gre za besedo, ki opisuje stanje, kadar se nekaj dogaja na internetu. V Sloveniji imamo za to pridevnik internetni.
- Textplain; sestavljenka iz dveh besed – text (sporočilo) in explain (nekaj nekemu pojasniti). Torej je dobeseden prevod nekaj nekemu pojasniti preko SMS-sporočila.
- Usie; pri tej besedi gre za različico besede selfie (sebek). Usie v tem primeru predstavlja fotografijo več ljudi. Poznamo še druge podobne primere, kot so welfie (gre za fotografijo, ki smo jo naredili med vadbo – workout – Welfie), helfie (gre za fotografijo, ki prikazuje le polovico našega obraza – half – Helfie).
- Techspert; sestavljenka iz technology (tehnologija) in expert (strokovnjak), torej strokovnjak za tehnologijo ali tudi tehnološki strokovnjak.

Ko smo zapisovali prevode teh zgornjih besed, smo imeli kar nekaj težav, ker v slovenščini ni primerne prevoda. Prav zaradi tega razloga je včasih prevzemanje nesmiselno in je bolje, da ostanejo v prvotni obliki, saj bi drugače izgubile pomen. Crystal (2001, 17–23) opisuje, kako se je pričela uporabljati beseda »Netspeak«, ki pomeni vse, kar se piše, govori ali ubesedi na internetu, ali kot smo omenili že prej, govorimo o internetnem žargonu. Zopet govorimo o sestavljenki internet (*angl. network*) in govoriti (*angl. speak*). Coven in Yeager (2009) razlagata, kako sta fascinirana nad dejstvom, da tudi stare besede dobivajo nove oblike in pomene. Podala sta primer angleške besede »problem« (*slo. težava*), ki se danes vse bolj pojavlja kot beseda »issue«. Zapisala sta, da če bi Apollo 13 bil danes v vesolju, bi posadka na Zemljo javila: »Houston, we have an issue.« Kasneje sta Coven in Yeager v članku opredelila problem o prekomerni napačni uporabi besed »literally« (*slo. dobesedno*) in »figuratively« (*slo. metaforično*). Ljudje besedo literally uporabljajo zato, da krepijo pomembnost tistega, česar so povedali. Primer: »He was literally in the hot seat.« To pomeni, da je nekdo sedel na stolu, pod katerim je bil spajkalnik ali pa celo ogenj. S tem sta Coven in Yeager hotela povedati, da ljudje včasih napačno uporabljajo besede.

Med ljudmi so zelo priljubljeni postali forumi, kjer so si mnogi lahko izmenjali svoja mnenja, občutke, dogodke. Vzporedno s forumi pa so začeli nastajati tudi tako imenovani smeški: :-)- veselje, :-(– žalost, ;-)- mežik, ;-(– jočem, :-o – začudenje, :-| – brez besed, :-D – smejim se. Tudi ti smeški so dobivali nove podobe in iz leta v leto jih je bilo več. Sedaj imamo na

pametnih telefonih celo paleto tovrstnih smeškov, da z njimi izrazimo počutje, ko nekemu pošljemo sporočilo. Vzporedno s smeški so se pojavile tudi kratice, ki so prav tako izražale neko naše stanje:

- afaik: As Far As I Know (kolikor je meni znano),
- afk: Away From Keyboard (ni me pri tipkovnici),
- asap: As Soon As Posibile (kolikor hitro je mogoče),
- a/s/l: Age/Sex/Location (starost, spol, kraj); predvsem uporabljen v spletnih klepetalnicah,
- bbl: Be Back Later (pridem kasneje),
- cu: see you (se vidimo),
- dur: Do You Remember (ali se spomniš),
- fyi: For Your Information (toliko, da veš),
- jk: Just Kidding (samo hecam se),
- np: No Problem (ni problema),
- sol: Sooner Or Later (prej ko slej),
- t+: Think Positive (misli pozitivno),
- thx: Thanks (hvala).

Tudi Slovenci smo pričeli uporabljati različne kratice. Nekatere smo pustili v prvotni obliki, druge smo prilagodili:

- RTM: rad te imam,
- LP: lep pozdrav,
- MMG: mimogrede,
- FSM: fajn se 'mej.

Z vsemi temi smeški in kraticami smo začeli izražati naše občutke. Te spremembe smo ljudje podzavestno sprejeli v svoja življenja. Jezik je živ in se spreminja, z njim pa se spreminjamo tudi ljudje in naš način razmišljanja. Carnegie (2012, 33) razlaga, da je dobro sprejeti vse jezikovne spremembe, saj je jezik zelo dobro orodje, s katerim izboljšujemo našo komunikacijo ter širimo besedni zaklad. Tudi Briggs in Burke (2005, 14) pravita, da pri uporabi vseh komunikacijskih sredstev ljudje spreminjajo pogled na svet.

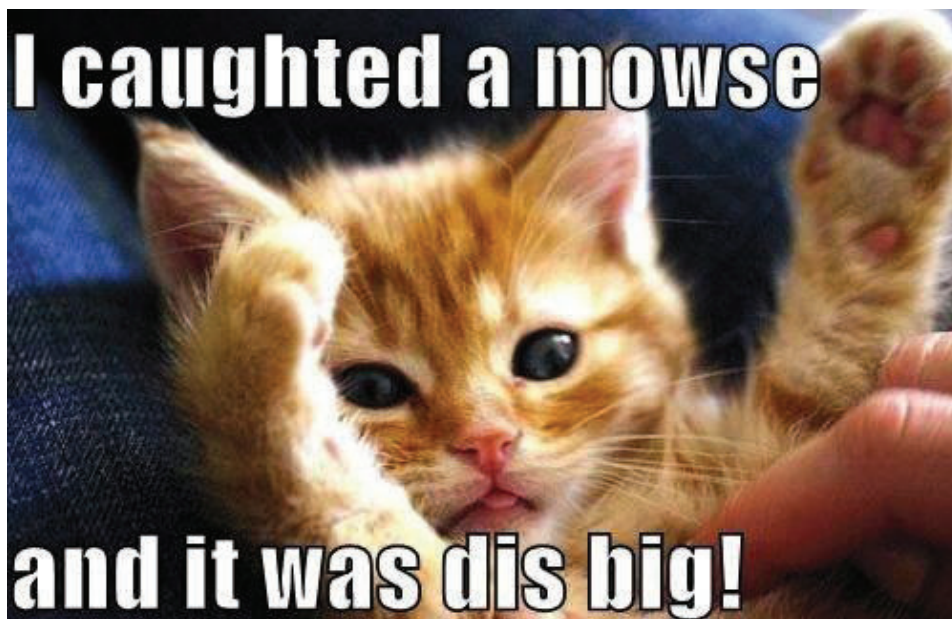
Kleinman (2010) je v članku podala še svojo ugotovitev o novih oblikah izražanja na spletu:

Besedne igre (Word play and LOLcat)

Gre za namerno slovnično nepravilne zapise, ki jih običajno spremlja fotografija mačke. Včasih pri teh besednih igrah ljudje uporabijo tudi tako imenovani »Leetspeak«, kjer se nekatere črke nadomestijo s številkami, ki izhajajo iz programskega kodiranja. Obstajajo tudi spletne strani, na katerih so prevajalniki navadnega v LOLcat besedilo.

Primeri iz navadnega v LOLcat besedilo:

- »Are you free tomorrow night?« → »R u free 2morrow nite?«
- »Hello, what's your name?« → »Y halo thar, wuts ur naym?«
- »What will the weather be like today?« → »Wut will teh weathr be liek today?«
- »Once upon a time there was a boy who wanted to fly.« → »Once upon tiem thar wuz boi hoo wantd 2 fly.«

Slika 1: LOLcats

Vir: Moar.wtf. 2015.

O' Brien (2012) meni, da bo angleščina v naslednjih desetih letih postala prevladujoč jezik na internetu. Na družbenih omrežjih se vztrajno ustvarjajo različne oblike angleščine: indijska angleščina (hinglish), španska angleščina (spanglish) in korejska angleščina (konglish). Vsaka od teh ima angleške osnove, vendar z indijskimi, španskimi ali korejskimi dodatki. Te »polomljene« angleščine so se oblikovale v spletnih klepetalnicah, forumih ter drugih spletnih straneh, saj je uporabnikom pomembno le to, da se ljudje lahko med seboj sporazumevajo v jeziku, ki ga bodo vsi razumeli, če pa je slovnica pravilna ali ne, pa se nihče ne obremenjuje. R. L. G. (2012) pa vseeno v članku navaja, da nekateri ljudje, katerih materni jezik je angleščina, niso prav nič veseli (včasih so zelo jezni), da se ustvarjajo takšne popačene oblike njihovega jezika.

Kot smo že pri prejšnjem poglavju omenili, v slovenski jezik prihaja ogromno prevzetih besed iz angleščine. To se predvsem opazi pri mlajših generacijah, saj v njihovih pogovorih lahko

zasledimo ogromno poslovenjenih besed, oziroma besed, ki jih ne najdemo v Slovarju Slovenskega knjižnega jezika. Vzemimo primer slovenskega bloga:

»F.R.I.E.N.D.S. in »zobke umit pa spat« no more. Kdo jih ne pozna. Okej bom polinkal. Ampak – počasi gledam vse sezone, starting with numero 1. Yep, well, I've done that one. Zdej sem v drugi, ko Ross in Rachel...umgh! A ste bli vi tud slučajno stari cca. 10 let (+/- 2 leti), gotta leave some room for standard error) in so bili F.r.i.e.n.d.s.i na TV-ju? Ob RES* poznih urah?? No, well, jaz sem bil. And it sucked. Zakaj, pobarate? No, ker pač nisem mogel gledat frendsov. Pa še predstavljali so jih. Enkrat so bili ob 23.30. Uuuurgggh! Ampak zdej...zdej lahko gledam anytime I want. Ker so a) na netu in b) na prenosnem disku. In c) so izpiti. Damn. No, ampak d) sej človk rabi malce odmora, taku, možganskega anede? In se ne more učit čist CEL dan. Kakorkoli, hotel sem samo napisati ene dve fori iz tega dela, ki je ravno in progress (you try to be awake a week in a row till 4 a.m., studying incredibly interesting facts of life, such as biology and co. Offers).« (Aljobaljo.blogspot.si 2011, po Šabec 2011)

Goody (1993, 157) pravi, da je pismenost prebivalstvo razdelila na dva dela. Pismeni so veljali za bolj izobražene in predvsem mestne ljudi, nepismeni pa so bili manj izobraženi, podeželski ljudje. Athanasopoulos (2015) pravi, da ima človek, ki govori več jezikov, boljše možnosti za zaposlitev ter da je tudi znanstveno dokazano, da ima manj možnosti za razvoj demence. Enako bi lahko rekli za uporabo interneta. Internet je pomenil neko novo pismenost, torej neko novo izobrazbo. Ljudje, ki znajo rokovati z internetnimi orodji, se tako počutijo bolj pomembne in tudi v družbi veljajo za bolj izobražene. Tematiko bi lahko opisali s slovenskim pregovorom, ki pravi: »Več znaš, več veljaš.«

Athanasopoulos (2015) prav tako pravi, da kadar ljudje govorijo v tujem jeziku, imajo tudi drugačno razmišljanje. Obstaja raziskava o ljudeh, ki govorijo angleško in nemško. Pri tej raziskavi so ljudem pokazali video posnetke dogodkov, kjer je vključeno gibanje: na primer ženska, ki hodi proti avtomobilu ali pa moški, ki kolesari proti supermarketu. Ugotovili so, da bo človek, ki govori samo angleško, povedal, da ženska hodi in moški kolesari. Nihče od njih ne bo povedal, kaj se bo zgodilo na koncu, oziroma kakšen je cilj tega dogajanja. Tisti, ki govorijo samo nemško, bodo povedali celotno zgodnico in celo kaj dodali. Fokusirajo se na celoten dogodek in ne samo na nedovršeno dejanje. Ljudje, ki so sodelovali v raziskavi, so kasneje povedali, da se počutijo kot drug človek, kadar morajo uporabljati drug jezik, saj izražajo drugačna čustva. Jezik, ki ga govorijo, lahko zelo vpliva na način razmišljanja. Grosjean (2011) razlaga, da ljudje, ki govorijo dva ali več jezikov, spreminjajo svojo osebnost glede na govorjeni jezik. Strinja se s češkim pregovorom, ki pravi, da če se človek nauči novega jezika, dobi zraven tudi novo osebnost. Hkrati razlaga, da kadar govorimo več jezikov se postavimo v drugo okolje, zamenjamo našo kulturo, stališča, mnenja, obnašanje, čustva in nenazadnje tudi jezik.

3.3 Storitve interneta

Jerman-Blažič (1996, 23) razlaga, da nam internetna orodja pomagajo pri različnih opravilih na svetovnem spletu. Izpostavila je nekaj najpomembnejših storitev interneta:

Elektronska ali spletna pošta

Carnegie (2012, 155) nas pouči o tem, kako smo ljudje iz elektronske pošte naredili neko vmesno alternativo telefonskemu pogovoru in pismu. Velikokrat pozabljamo, da je tudi elektronska pošta pomembna oblika komunikacije in podzavestno pošljemo uradnim osebam pošto, kakršno napišemo prijatelju (torej, prisotnega je veliko slenga in ostalih nepravilnosti). Elektronska/spletna pošta nam je bila na nek način kar malce vsiljena v uporabo. Na začetku so jo uporabljala le podjetja za medsebojno sodelovanje, kasneje tudi druge ustanove in seveda tudi posamezniki. Danes ves pretok informacij poteka preko spletne pošte (od sprememb urnikov v šolah, vabil na sestanke in druge prireditve pa vse tja do prijave na delovno mesto). Vsaka registracija na spletno stran od nas zahteva, da podamo svoj poštni spletni naslov, preko katerega se nato ustvari profil. Na ta naš naslov kasneje dobimo sporočilo, da je registracija potrjena. Preko spletne pošte dobimo ogromno nepomembnih sporočil in informacij. Za takšno pošto smo ljudje ustvarili novo besedo, in sicer spam, oziroma vsiljena pošta. Crystal (2001, 94–95) razlaga, da je e-pošta sestavljena iz vrste funkcionalnih elementov, za katere se terminologija od časa od časa spreminja. V nadaljevanju je zapisal, da je e-pošta po navadi sestavljena iz treh delov, in sicer, pošiljatelja in naslovnika, besedila sporočila ter morebitne priponke.

Jerman-Blažič (1996, 24) pravi, da je elektronska pošta danes vodilna pri poslovni komunikaciji v razvitejših državah. Hkrati razlaga, da je spletna pošta odlično komunikacijsko orodje, saj se nam vsako prejeto sporočilo shrani v poštni nabiralnik, kadarkoli ga lahko ponovno odpremo in preberemo, zadeva je umeščena v časovno opredeljen prostor (datum in ura) in vedno jo lahko posredujemo naprej, ne da bi nam bilo treba napisati vsega še enkrat.

World Wide Web ali svetovni splet (WWW)

Gre za najhitrejšo rastoč dodatek orodij za internet, pravi Jerman-Blažič (1996, 34). Velikokrat se zgodi, da ljudi slišimo govoriti, da so brskali po internetu in s tem mislijo na svetovni splet, kar pa tehnološko ni pravilno. Internet je povezava, ki se vzpostavi z omrežjem in šele, ko je ta povezava vzpostavljena, lahko uporabnik brska po svetovnem spletu. Pri vzpostavljeni povezavi vsak računalnik dobi IP (Internet Protocol), preko katerega se identificira v omrežju.

Na svetovnem spletu lahko brskamo v različnih področjih, kot so kultura, šport, prosti čas, novice iz gospodarstva, politike ... V iskalnik lahko zapišemo pravzaprav vsako besedo, res pa je, da je od iskanega gesla odvisno, koliko zadetkov bo splet našel. Pri svetovnem spletu

lahko omenimo tudi kratico URL (Universal Resource Locator) ali univerzalna identifikacija lokacija nekega vira, ki označuje ime strežnika in njegov naslov.

Poglejmo na primeru: URL naslov: <http://www.e5.ijs.si/i18n/ws-bled.html>. To pomeni, da je dokument dostopen na spletni strani www.e5.ijs.si, v direktoriju `i18n` in v datoteki `ws-bled.html`. (Jerman-Blažič 1996, 39)

Googlove storitve

Podjetje Google nam ponuja bogat spekter njihovih storitev. Izbiramo lahko med spletnim iskanjem, Google Chromom, Google Mobileom, iskanjem slik, Googlovimi novicami, ustvarjanjem spletnih dokumentov, predstavitev in preglednic, Google prevajalnikom, Googlovimi spletnimi forumi, iskalniki spletnih dnevnikov, Googlovim učenjak, kjer lahko iščemo akademsko literaturo in še mnogimi drugimi storitvami.

Elektronsko trgovanje

Jerman-Blažič (1996, 58) pravi, da je internet popolnoma spremenil načine poslovanja. Ugotavlja, da se je v elektronskem poslovanju izoblikovalo nekaj ključnih elementov, in sicer naročanje blaga, plačilo in dobava.

Danes obstaja ogromno spletnih trgovin, kjer lahko kupimo vse, kar potrebujemo: od parfumov, oblačil, rezervnih delov za avto, televizorjev, bele tehnike in do, skratka, vsega, kar si človek lahko zamisli.

Z elektronskim trgovanjem se je pojavilo vprašanje glede varnosti in zlorabe spletnega nakupovanja. Podjetja imajo različne varnostne sisteme, dvo- ali večkoračno preverjanje identitete, potrditve naročila preko elektronske pošte. Uporabniki se lahko pred zlorabami zaščitijo s tako imenovanimi požarnimi zidovi (*angl. firewall*). Gre za programsko opremo, ki ves čas nadzira prejetje in pošiljanje informacij preko TCP/IP-protokola, razlaga Jerman-Blažič (1996, 58–59). Večja je vrednost izdelka, ki ga kupujemo, več varnostnih sistemov potrebuje spletna stran.

Najbolj obiskane slovenske spletne trgovine so Mimovrste, BigBang, EnaA, Mercator, Merkur ter druge različne trgovine z oblačili in obutvijo. Veliko podjetij se odloča, da bi svoje spletne trgovine preoblikovale v aplikacije za mobilne telefone, da bo dostop do nakupovanja dosegljiv prav vsepovsod.

Pri poslovni rabi interneta ne smemo govoriti le o spletnih trgovinah. Omeniti moramo tudi, kako podjetja med seboj poslujejo prav preko internetnih orodij. Zelo malo ponudb oziroma povpraševanj še poteka po navadni medkrajevni pošti. Vse se postopoma seli na svetovni splet. Tudi razgovori za prosto delovno mesto niso več, kar so bili. V programu Skype lahko ustvarimo video konferenco z delodajalcem in razgovor opravimo kar preko interneta.

3.4 Internet in poslovna raba

Carr (2010, 83) razlaga, da internet v današnjih časih predstavlja glavno sestavino poslovanja in trgovine. Prehod v informacijsko družbo olajša poslovanje podjetja. Elektronsko poslovanje velja za nekaj vsakdanjega, vendar pa se mnogokrat pojavljajo vprašanja o varnosti osebnih podatkov in o zaupnosti plačilnih sistemov. Vsi »vemo«, kako je treba pravilno poslovati na internetu, zato se bomo bolj osredotočili na težave, ki se odvijajo v ozadju, pa sploh ne vemo, da so prisotne. Velikokrat pri poslovni rabi interneta prihaja do kraje identitete. Največkrat so glavne žrtve prav tisti, ki ne poznajo pasti internetnih goljufij. Najpogosteje se dogajajo vdori v spletne banke, kjer tako imenovani hekerji pridejo do osebnih podatkov tako ponudnika kot porabnika storitev. Podjetja se lahko zavarujejo na ogromno načinov, a se bo nekje vedno našel nekdo, ki bo z lahkoto prišel do vseh zaupnih podatkov. V Sloveniji poznamo spletno stran Varninainternetu.si, ki jo vodi Slovenski center za posredovanje pri omrežnih incidentih SI-CERT (deluje pod javnim zavodom Arnes). Ta projekt se je ustvaril prav zato, da se ljudi osvešča o varnosti na internetu. Na omenjeni spletni strani se lahko prijavimo s poštnim naslovom, preko katerega nam pošiljajo sporočila o aktualnih goljufijah in prevarah na svetovnem spletu.

Kot smo že omenili, so podjetniki zelo lahek plen in prve tarče hekerjev. Spletna stran Varninainternetu.si opisuje, kako lahko podjetja varno uporabljajo e-bančništvo. Zapisanih je sedem korakov varnega poslovanja podjetij z e-bančništvom. Pod prvo točko je omenjeno, da morajo podjetja redno vsakodnevno spremljati vse transakcije na svojih računih. Pod drugo točko je pojasnjeno, da se moramo s spletne banke vedno in takoj odjaviti, ko prenehamo s storitvijo. V nadaljevanju nam razlagajo še, da moramo računalnik vedno ugasniti, kadar nas ni na delovnem mestu. Gesel, kod in ostalih digitalnih potrdil ne smemo nikoli pošiljati preko elektronskih sporočil, saj je vdor in dostop do njih za spletne kriminalce zelo enostaven. Nikakor ne smemo omogočiti oddaljenega dostopa do našega računalnika, če nismo sto odstotno prepričani, kdo je na drugi strani oddaljenega računalnika. Vse pomembne informacije se ne smejo shranjevati na disk v računalniku, ampak ga shranimo na zunanjo enoto (USB ključ ali pametne kartice). Kot zadnje najpomembnejše pravilo pri spletnem bančništvu pa je, da če se nam kadarkoli pojavi sum vdora ali druge zlorabe, moramo to takoj prijaviti banki in policiji.

Na prej omenjeni spletni strani lahko preberemo ogromno navodil, kako previdno dostopati do spletnih strani. Opozarjajo nas tudi na najnovejše pasti, ki so prisotne na spletu in nas lahko ob najmanjši napaki zelo stanejo. Ob brskanju na tej spletni strani smo našli članek, ki opisuje devet največjih prevar na družbenih omrežjih. Veliko ljudi uporablja družbeno omrežje Facebook, vendar pa se obenem ne zaveda, kako je lahko povezovanje z drugimi ljudmi nevarno. Še posebej privlačne so nagradne igre, kjer je treba stvari najprej všečkati, čim večkrat deliti in ker na Facebooku ni dovolj žrtev, od nas želijo še, da stvar pošljemo še po elektronski pošti. Tako so se ustvarile mnoge prevare:

Apple shop BTC – podarili bomo 100 iPhonov

Prevaranti so naredili zares mamljivo nagradno igro in ogromno ljudi ji je podleglo. Vsi, ki so sodelovali v nagradni igri, so na telefon prejeli sporočilo »Pošlji SMS sporočilo »psc kupim 50« na številko 6888«. S tem sporočilom so ljudje padli naravnost v objem spletne prevare. Takoj ko so poslali povratno sporočilo, so nagrajencem onemogočili kakršnokoli komentiranje in opozarjanje ostalih tekmovalcev na profilu Apple shop BTC, hkrati pa so ostali brez novega iPhona in brez 50 evrov v denarnici.

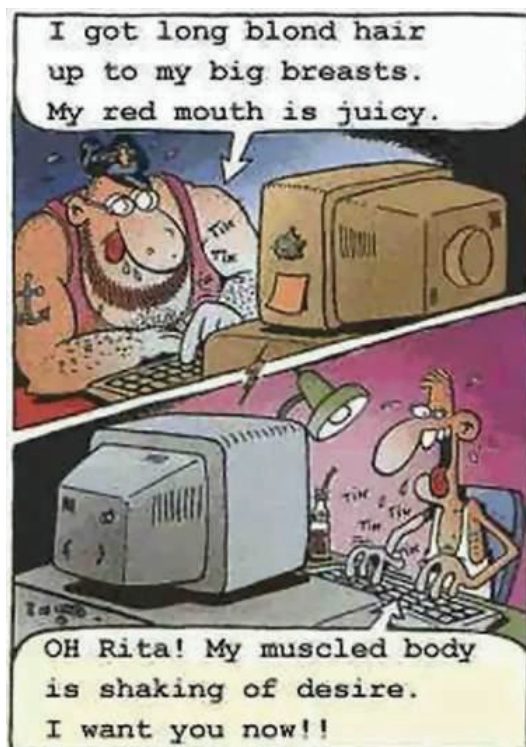
Zastonj vinjeta

Naslednja prevara je bila nagradna igra, kjer so podeljevali zastonj vinjete. Šlo je za istega prevaranta, saj so tekmovalci spet na mobilne telefone prejeli sporočilo »Pošlji SMS sporočilo »psc kupim 50« na številko 6888« in spet so se mnogi ujeli v past. Tako so ljudje spet ostali brez zastonj vinjete in brez 50 evrov.

Spletni prevaranti so uporabili še mnogo drugih goljufij, s katerimi so prišli do denarja nevednih žrtev. Kot epidemija se je širil še Facebook pornografski virus, kjer so vsi klikali na objavo »Priatelj XY je označen v seksi videu! OMG, ne morem verjeti, da si ti v videu!« Takoj ko je uporabnik kliknil na takšno objavo, je nato še z njegovega profila pošiljalo tovrstne viruse. Naslednja popularna prevara je bila »Prenesi si gumb Ni mi všeč«, kjer se je ponovno preko Facebooka širil virus in povzročal zmede med ljudmi. Najbolj priljubljena nagradna igra med pripadnicami nežnejšega spola je bila »Poceni Uggice, Michael Kors torbice, Ray Ban očala.« Šlo je za lažno spletno trgovino, kjer so prodajali močno znižane artikule omenjenih blagovnih znamk. Izdelek, ki so ga uporabnice prejele na dom, je bil v zelo slabem stanju ali pa ga sploh niso dobile. V najhujšem primeru pa so morale potrošnice same plačati za uničenje izdelkov na carini, ker je seveda šlo za ponaredke. Če smo sedaj govorili, kako so ženske podlegle lažnim stranem, lahko omenimo, da so tudi za moške naredili podobno spletno prevaro. Za vse športne navdušence so naredili lažne športne stave, ki pa so jih kasneje za 150 evrov ali več udarile po žepih. Prevar na družbenih omrežjih je ogromno, zato moramo biti zelo pazljivi, kaj vse sporočamo goljufom.

Jones (1997, po Praprotnik 2003, 7) si postavlja vprašanje: »Kdo smo, kadar smo online?« Ogromno raziskovalcev je že v preteklosti ugotovilo, da ima človek, ki uporablja internet, dve osebnosti. Ena se izoblikuje v stiku z ostalimi ljudmi, druga pa se oblikuje v virtualnem svetu.

Slika 2: Goljufije na svetovnem spletu

Vir: Chess.com. 2014.

Mnogi strokovnjaki nas opozarjajo, kaj vse lahko naredimo za spletno varnost. Ustvarjalci strani Varninainternetu.si nam pri prvi točki predlagajo, da si omogočimo dvostopenjsko preverjanje gesel na straneh, kjer je to le mogoče. To lahko naredimo na straneh, kot so Google račun, Hotmail oziroma Outlook, Facebook, Twitter in Dropbox. Kot slednje navodilo za varnejšo uporabo spleta velja, da si ustvarimo močno in unikatno geslo. Največkrat se uporabljajo zelo enostavna gesla, kot so 123456, password, geslo123, različne kombinacije imena in priimka ter letnic rojstva. Zelo dober nasvet podpornikov spletne strani Varninainternetu.si je, da omejimo vidnost naših Facebook objav. Statuse, fotografije, video posnetke in ostale objave lahko naredimo vidne samo prijateljem in ne vsakomur, ki se »slučajno« znajde na našem profilu.

3.5 Prilagajanje spletnemu načinu življenja

»Internet omogoča nov način življenja, ki mu pravim »spletni način življenja.« (Bill Gates 1999)

Gates (1999, 107) ugotavlja, da je v letu 1998 internet uporabljalo že preko 60 milijonov Američanov, leto prej pa le 20 milijonov. Uporabnikov je bilo vse več, vendar so se korenite kulturne spremembe začele pojavljati šele nekaj let kasneje, saj so se ljudje najprej morali zavedati, kaj jim prinaša tehnologija interneta.

Ljudje v razvitejših državah svoje električne pripomočke dandanes jemljejo kot nekaj vsakdanjega, samoumevnega in kot nekaj, brez česar se ne da živeti. Če imamo potrebo po virtualni zabavi, se enostavno povežemo v omrežje interneta in zabava je v naših rokah – dobesedno. Včasih smo se morali za zabavo odpraviti ven, si poiskati družbo. Kasneje smo se usedli pred računalnik in tam preživeli ure in ure klikanja, tipkanja, zamenjali smo tisoč položajev sedenja na stolu. Danes, ko imamo na trgu na razpolago vse te napredne prenosne računalnike, se z njimi lahko lociramo v bližnjem baru in ob srkanju kavice brskamo po spletu ter vidimo, kaj se novega dogaja po svetu.

Najbolje so internet »sprejeli« študentje, saj so ga začeli raziskovati, pa čeprav njihova smer študija ni bila povezana z računalništvom. Hoteli so biti seznanjeni z vsemi funkcijami, ki jih internet nudi, hkrati pa so se učili rokovanja z orodjem, ki jim je lajšalo proces študija. Danes se prav na fakultetah za računalništvo razvije največ idej o tehnoloških napredkih interneta in ostalih tehnologij. Študentje vedno nekaj raziskujejo in nadgrajujejo svoje znanje. Tehnologija dobiva nov pomen in seveda tudi nov pogled na svet.

Danes z vso napredno tehnologijo, kot so pametni telefoni in tablice, niti sedeti ni treba več. Oba nam samo z enim našim prstnim dotikom poiščeta najbližje dosegljivo Wi-fi omrežje in že se lahko sprehajamo po spletnih straneh, zraven pa delamo tisoč in eno stvar. Tako so se skozi čas izgubili vsi tisti nadležni kabelski priključki in nam še bolj olajšali življenje. Tako bi način življenja opisali mlajša in srednja generacija. Toda tisti, ki so stari okrog 50 ali 60 let, bi to zgodbo opisali drugače. Oni se še spominjajo, kako je bila v vasi ena sama televizija in že to je bilo ogromno razkošje. Da o še starejših ne govorimo, saj je njim luksuz pomenila že elektrika, nam pa je to sedaj vse kar samoumevno.

Danes ogromno ljudi internet uporablja za širjenje svojih misli v obliki vlogov ali blogov, fotografij, video posnetkov ... Zelo popularen je Youtube, preko katerega si lahko ogledamo posnetke ljudi ali pa ga tudi sami naložimo na omenjeno spletno stran. (Carr 2010, 83)

Internet se danes pojavlja že v skoraj vseh napravah. Na svetovni splet se lahko povežemo preko televizije, radia, celo hladilnika ali kuhinjske pečice. Zaradi vseh teh tehnoloških napredkov je prišlo do sprememb domačih navad. Zaradi uporabe interneta smo ljudje nekatera opravila začeli opravljati v bistveno hitrejšem času kot prej. Če smo se prej morali zapeljati na letališče in si rezervirati letalsko karto, lahko to zdaj storimo preko spleta. Če smo prej stanovanja iskali po časopisih, lahko tudi to sedaj vse uredimo preko spleta. Internet nam je zagotovo prinesel več dobrih stvari kot slabih.

Gates (1999, 117) pravi, da se mnogi bojijo, da bodo računalniki še bolj povečali odtujenost med ljudmi. Že sedaj ogromen odstotek komunikacije poteka preko najnovejših tehnologij. Gates je mnenja, da računalniki, telefoni in ostale naprave ne bodo nikoli imele prednost pred osebnim stikom. Pravi, da se bomo z nam ljubo osebo raje srečali ob kakšni kavi, kot pa da bi se le pogovarjali po telefonu ali računalniku.

Velik poudarek se na internetu daje tudi temu, da lahko otroci in mladostniki varno dostopajo do spletnih strani. Obstajajo različni varnostni sistemi, ki blokirajo morebitne sporne spletne strani. Eden prvih programov je bil Platform for Internet Content Selection (PICS), kjer je lahko vsak posameznik nadzoroval vsebino, da je bila primerna za vse družinske člane. Kasneje so se izoblikovali drugi podobni programi, ki jim rečemo tudi programi starševskega nadzora.

»Življenje v svetu, ki nam ga posredujejo množični mediji, je rezultat vrste procesov: zaupanja medijskim virom, ki poznajo in interpretirajo »zunani svet«, efekta popačenja pri procesu selekcije v medijih, prakse predstavljanja novic s pripovedovanjem zgodb in mešanjem informacij in fikcije, kjer resnični in fikijski svet postaneta homogena, sintetična realnost.« (Kaja Jakopič 2006)

Zanimivo je, kako mediji vsak dogodek naredijo bolj gledljiv, poslušljiv in nenazadnje tudi, večkrat »poklikan«. Mediji nam posredujejo informacije, ki so preoblikovane in neresnične. Širijo nekaj, o čemer se bo govorilo. Vse medijske hiše, internetne strani, revije, časopisi med seboj tekmujejo, kdo bo objavil najbolj šokantno novico s kar se da dvoumnim naslovom članka. Bolj bo naslov dvoumen, več ljudi bo prebralo članek. Vedno moramo biti pazljivi in prebrati še kakšen drug članek ali poiskati kak drug vir informacij in ne smemo verjeti vsemu, kar nam pride v roke.

3.6 Slovenija in internet

Na spletni strani Računalniške novice.com smo zasledili članek, ki govori o tem, kako je podjetje iPROM z družbo Valicon leta 2009 opravilo raziskavo o uporabi interneta v Sloveniji. Ugotovili so, da 78 odstotkov Slovencev vsakodnevno uporablja internet. S to raziskavo so spoznali, da internet tudi v Sloveniji postaja zelo vsakdanji in nekaj običajnega. Raziskava, ki so jo izvedli nekaj let prej (2005), je pokazala, da je internet uporabljalo le 67 odstotkov. Najnovejše raziskave iz leta 2015 pa kažejo, da vsak dan ali skoraj vsak dan internet uporablja kar 83 odstotkov Slovencev.

Internet je po podatkih iz omenjene raziskave najbolj priljubljen v starosti med 15. in 29. letom, prav tako ga velikokrat uporabljajo vsi, ki se še izobražujejo oziroma tisti, ki so višje izobraženi. Slovenci splet največkrat uporabljajo za iskanje informacij, branje novic, gledanje video posnetkov na spletni strani Youtube.com, komuniciranje preko družbenih omrežij ter poslušanje radia in glasbe. Vse bolj popularno postaja tudi pisanje in branje različnih blogov. Ne smemo zanemariti podatka tudi o tem, da je prenos glasbe in filmov s spleta prav tako zelo priljubljena dejavnost Slovencev, saj jih kar tretjina vsak dan prenese filme ali glasbo. Slabih 40 odstotkov Slovencev preko spleta gleda televizijske programe. Tri četrtine vprašanih nakupuje v spletnih trgovinah, a še vendarle ugotavljajo, da so Slovenci zelo nezaupljivi do tovrstnih nakupov. Spletno bančništvo uporablja slabih 40 odstotkov, kar za tako majhno

državo sploh ni slab rezultat. Glede na to, da Slovenci veljajo za bolj »ziheraški« narod, je že četrtnina vprašancev že vsaj enkrat imela zmenek preko spleta.

Mnoga podjetja ponujajo priključitev v svetovni splet. Prvi ponudniki interneta v Sloveniji so bili ARNES, SInet, K2.net, Quark ter Telekom Slovenije. (Jerman-Blažič, 1996, 79) Danes ima Slovenija poleg prej obstoječih ponudnikov še Telemach, T2, Amis, Simobil, Tuš mobil, Debitel in ostale.

3.7 Prihodnost interneta

»Pisati o prihodnosti interneta je podobno kot napovedovati vreme za nekaj let naprej.«
(Hubert Fröhlich 2013)

Internet je v začetku predstavljal in še sedaj predstavlja sredstvo za komunikacijo. Fröhlich (2013, 78) razlaga, da bo internet pričelo uporabljati še več ljudi in bo dostopen povsod. Razlaga tudi to, kako se ljudje po svetu trudijo, da bi internetni dostop omogočili v vsakem, še tako majhnem mestu. Nekatere države imajo to že vrsto let urejeno, druge pa so se s tem šele začele ukvarjati.

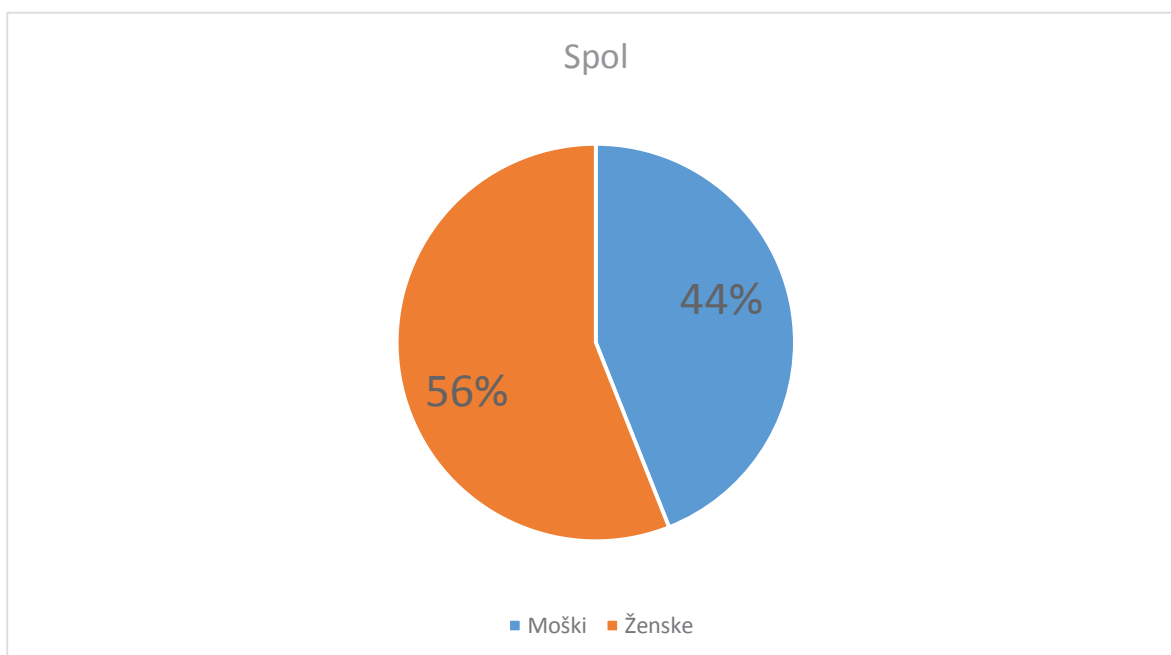
Ena zanimivejših idej, ki je sicer še neuresničena, je, da se nam bo pri mednarodnih klicih sogovornikov govor avtomatično prevedel v materni jezik in obratno, razlaga Fröhlich (2013, 78). Seveda je ta ideja zelo zapletena, saj je težavnost takšnih projektov ogromna. Zadeva je težko uresničljiva, saj se moramo zavedati, da bo treba prevesti prav vsako besedo, dialekte in druge fraze posameznih jezikov, česar pa ni malo. Če vzamemo na primer slovenščino, samo pomislimo, koliko različnih narečij je prisotnih v državi z 2-milijonsko populacijo, kar je v primerjavi z drugimi državami zelo malo.

Vse pogosteje se uporablja in pojavlja besedna zveza »internet stvari« (*angl. Internet of things*), ki ponazarja omrežje, v katerega so priključene vse naprave, ki jih uporabljamo vsak dan (kuhinjski pripomočki, grelne naprave, alarmni sistemi). Temu strokovnjaki pravijo »okoljska inteligenca« (*angl. Ambient intelligence*). V prihodnosti se bomo najverjetneje lahko v svetovni splet povezali prek še tako bizarnih stvari, kot so na primer pralni stroj, tuš kabina ali pa mogoče celo postelja oziroma kateri drugi del pohištva. Vzpostavitev povezave s svetom lahko zasledimo že praktično v skorajda vsaki napravi in prav nič ne bo nenavadno, če bo v prihodnosti še več takšne tehnologije.

4 RAZISKAVA

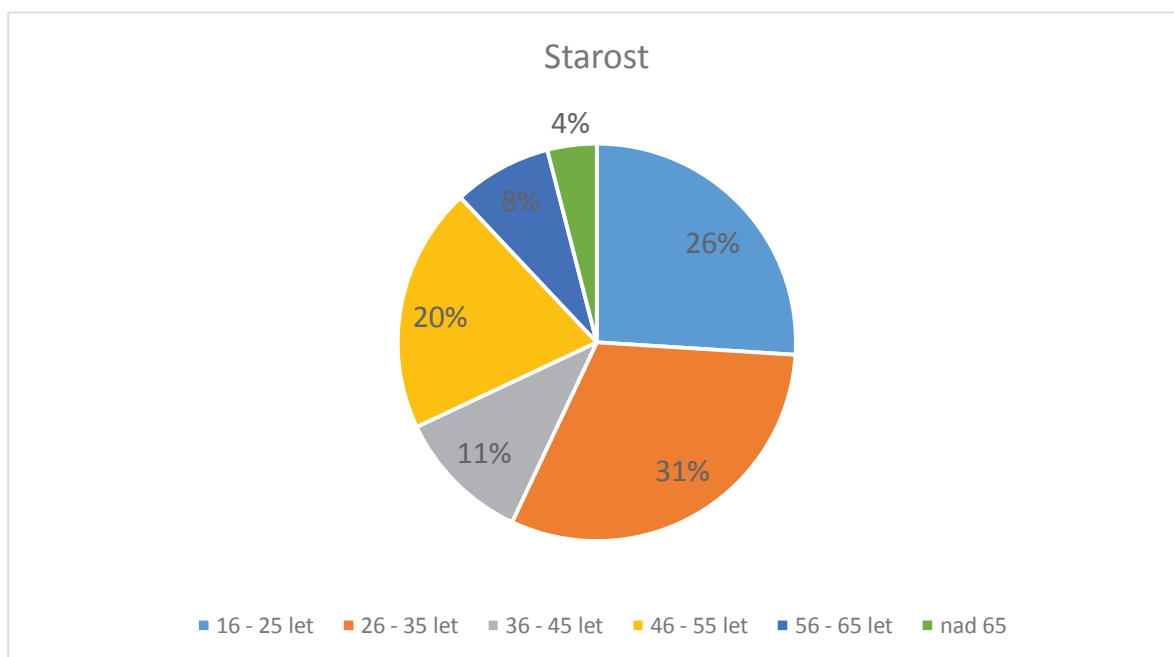
Spletni vprašalnik je bil dostopen toliko časa, da smo pridobili 100 izpolnjenih anket. Odzivnost anketirancev je bila več kot odlična, zato smo do 100 izpolnjenih anket prišli zelo hitro – od 4. do 25. novembra 2015. Anketa je bila ustvarjena na spletni strani www.1ka.si. Poslali smo jo preko družbenih omrežij ter elektronske pošte, bila je popolnoma anonimna. Celotna anketa je bila sestavljena iz 26 vprašanj, nekateri so odgovorili na manj vprašanj, saj smo uporabili funkcijo IF.

Pri prvem vprašanju smo anketirance spraševali po spolu. 44 % je bilo moških in 56 % žensk.

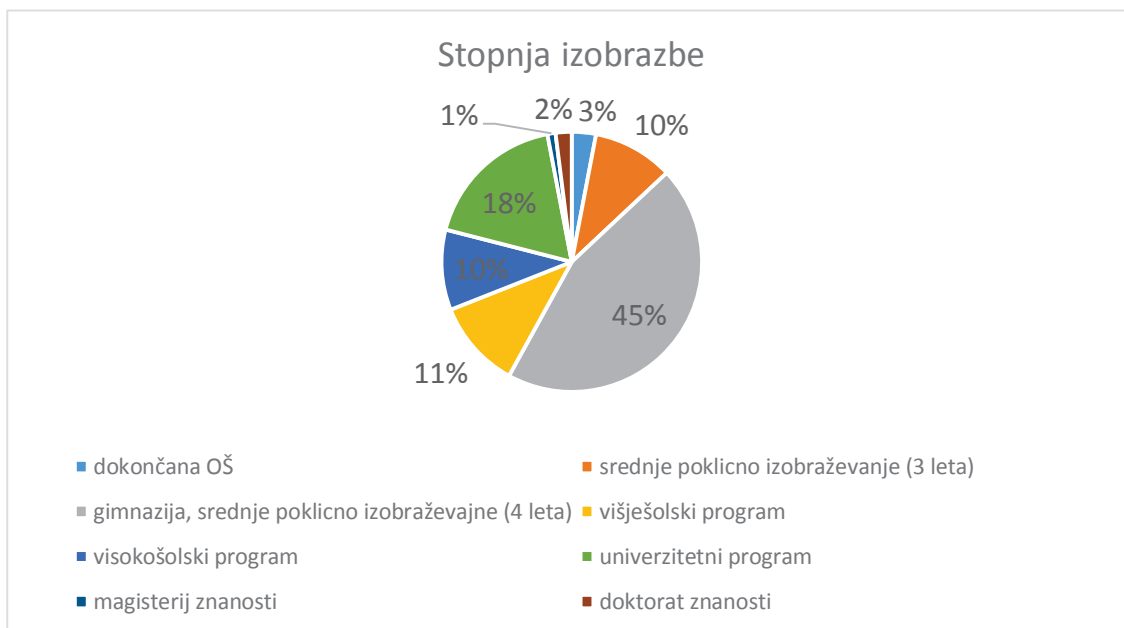
Slika 3: Spol

Pri drugem vprašanju smo anketirance spraševali po njihovi starosti. Izbirali so lahko med šestimi odgovori. Največ anketirancev je bilo starih med 26 in 35 let (31 %), sledijo jim med 16 in 25 let (26 %), med 46 in 55 let (20%), med 36 in 45 let (11 %), med 56 in 65 let (8 %) ter nad 65 let 4%.

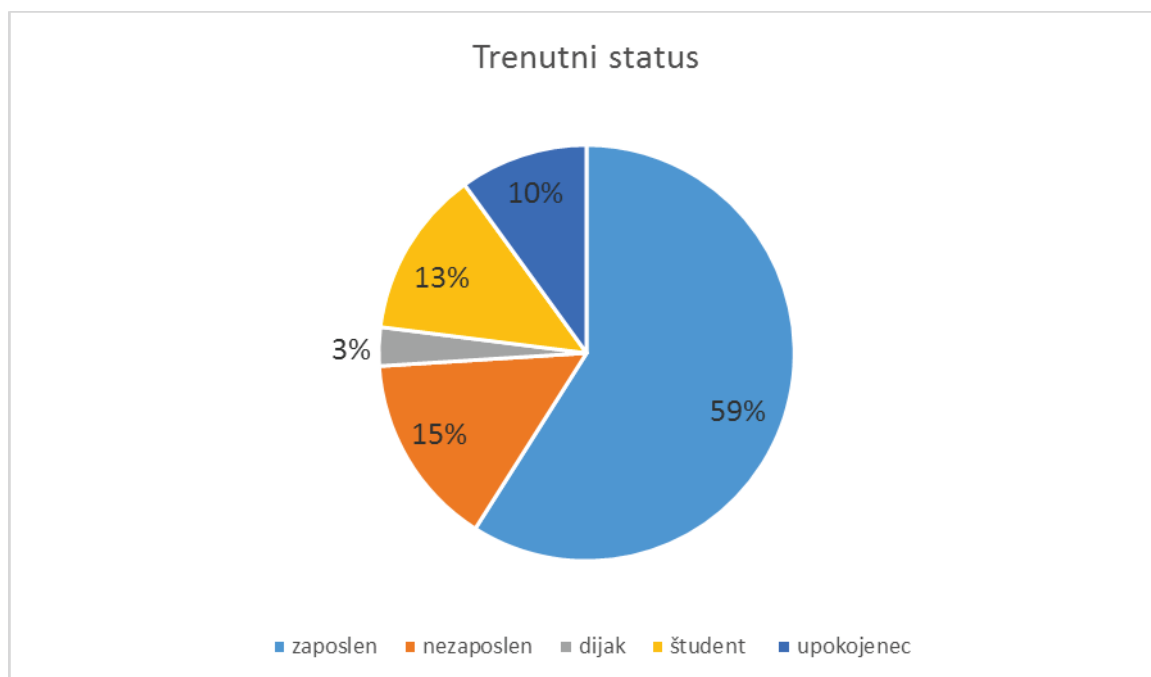
Slika 4: Starost

Pri tretjem vprašanju smo anketirance vprašali po stopnji izobrazbe. Na voljo so imeli 10 odgovorov. Največ anketirancev ima dokončano 4-letno srednjo poklicno šolo ali gimnazijo (45 %), sledijo jim anketiranci, ki imajo dokončano univerzitetno fakulteto (18 %), višješolski program (11 %), visokošolski program (10 %) in srednje triletno poklicno izobraževanje (10 %), dokončano osnovno šolo (3 %), doktorat znanosti (2%) ter magisterij znanosti (1 %), nedokončano osnovno šolo (0 %) in nižje poklicno izobraževanje (0 %).

Slika 5: Stopnja izobrazbe

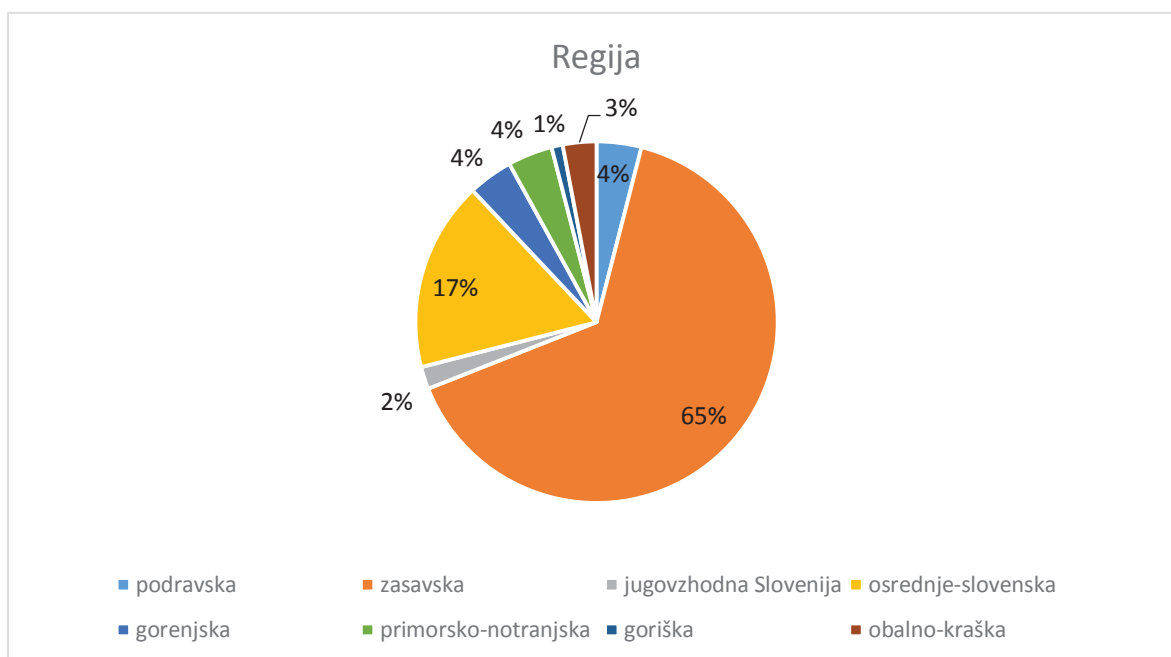
Pri četrtem vprašanju je anketa od anketirancev zahtevala, naj podajo svoj trenutni status. Anketiranci so imeli na voljo 5 odgovorov. Zaposlenih je bilo 59 %, nezaposlenih 15 %, dijakov 3 %, študentov 13 % in upokojenecv 10 %.

Slika 6: Trenutni status

Peto vprašanje je od anketirancev zahtevalo, naj podajo odgovor, v kateri regiji živijo. Na voljo so imeli 11 odgovorov. Največ anketirancev je bilo iz zasavske regije (65 %),

osrednjeslovenske regije (17 %), sledijo gorenjska, primorsko-notranjska in podravska regija (4 %), obalno-kraška regija (3 %), jugovzhodna Slovenija (2 %), goriška regija (1 %) ter pomurska, koroška ter spodnje-posavska regija (0 %).

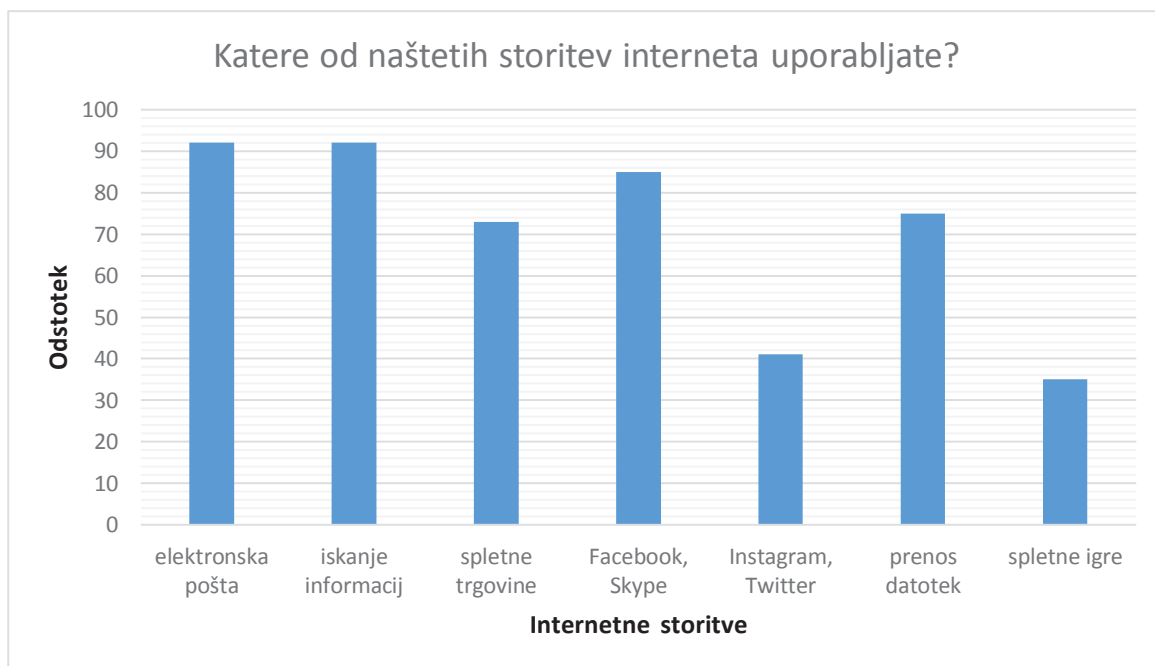

Slika 7: Regija

Pri šestem vprašanju: »Koliko časa že uporabljate internet?« smo pridobili veliko različnih odgovorov. Minimalno število let je bilo 4 in maksimalno 20. Največ odgovorov je bilo, da internet uporabljajo 10 let (23 anketirancev), 15 let (22 anketirancev), 20 let (10 anketirancev). Nekateri odgovora niso podali, saj niso bili prepričani, koliko časa že uporabljajo internetne storitve.

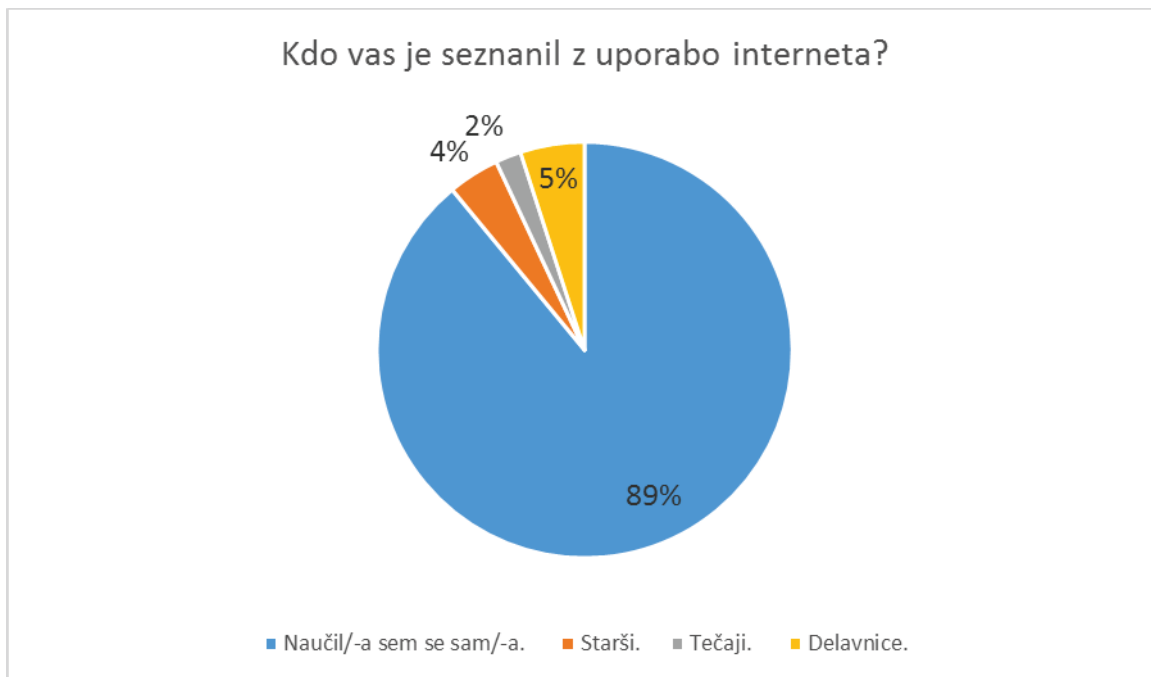

Pri sedmem vprašanju »Katere od naštetih storitev interneta uporabljate?« so anketiranci lahko izbirali med več odgovori; elektronska pošta (92 anketirancev od 100), iskanje informacij (92 anketirancev od 100), spletne trgovine (73 anketirancev od 100), govorno in video komuniciranje – Skype, Facebook (85 anketirancev od 100), druga socialna omrežja – Instagram, Twitter (41 anketirancev od 100), prenos datotek (75 anketirancev od 100), spletne igre (35 anketirancev od 100).

Slika 8: Storitve interneta

Osmo vprašanje je spraševalo, kdo je anketirance seznanil z uporabo interneta. 89 % je izbralo odgovor: »Naučil/-a sem se sam/-a.«, 5 % odgovor: »Delavnice.«, 4 % odgovor: »Starši.« in 2 % odgovor: »Tečajji.«

Slika 9: Kdo vas je seznanil z uporabo interneta?

Pri devetem vprašanju smo anketirance povprašali, če so z uporabo interneta pričeli uporabljati kakšne nove besede. Z »da« jih je odgovorilo kar 70 %, z »ne« pa 30 %. Tiste, ki so odgovorili z »da«, smo v naslednjem vprašanju povprašali, katere nove besede so pričeli uporabljati. Odgovori so bili različni, največkrat pa so se pojavljali gubl, Facebook, IP, lajk, mejl, kratice, net, wi-fi, selfie, twit, download, link, share, scroll, piškotek, priponka, aplikacija, blog, Skype, tag, komp, chat, fail, intranet, spam, copy, paste, i agree.

Enajsto vprašanje je anketirance spraševalo, kako pogosto uporabljajo internet. Na voljo so imeli 4 odgovore. Največ anketirancev (93 %) je izbralo prvi odgovor »Vsak dan.«, sledi mu odgovor »2- do 3-krat na teden.« (7 %), »1-krat na teden« in »drugo« pa nista bila izbrana odgovora.

Pri dvanajstem vprašanju smo ustvarili tabelo, v kateri so bile zapisane besede, ki so se začele uveljavljati pri tehnologiji interneta. Anketirance smo prosili, naj pri vsaki besedi označijo, ali so za besedo že slišali oziroma še niso slišali in ali to besedo uporabljajo oziroma je ne uporabljajo. Izbrali smo 50 besed.

Slišane besede: Wi-fi, Facebook, e-pošta, USB ključ, WWW, e-banka, intranet, modem, IP-naslov, http, socialno omrežje, cyberspeak, guglanje, digitalni podpis, ircanje, offline, selfie, WTF, emoji, RTM, komp, hashtag, online, helfie, blog, twitanje, video konferenca, lajk, Youtube, 4G, aplikacija, beta, wifree, optično omrežje, router, oblak, tag, spam, instagram.

Neslišane besede: NSFW, meme, photobomb, AFAIK, WOOT, usie, welfie, vines, clickbait, vlog, CMS.

Besede, ki jih anketiranci uporabljajo: wi-fi, facebook, e-pošta, USB ključ, WWW, e-banka, intranet, modem, IP naslov, http, socialno omrežje, guglanje, digitalni podpis, offline, selfie, WTF, RTM, komp. hashtag, helfie, online, blog, twitanje, video konferenca, lajk, Youtube, 4G, aplikacija, wifree, optično omrežje, router, oblak, tag, spam, instagram.

Besede, ki jih anketiranci ne uporabljajo: cyberspeak, ircanje, NSFW, emoji, meme, photobomb, AFAIK, WOOT, usie, welfie, vines, clickbait, beta, vlog, CMS.

Pri trinajstem vprašanju smo anketirance spraševali, če imajo radi novosti glede tehnologije v službi. To vprašanje je bilo seveda namenjeno le anketirancem, ki so zaposleni (59 od 100). Z »da« je odgovorilo kar 79,7 %, z »ne« pa 20,3 % anketirancev.

Štirinajsto vprašanje je bilo povezano s trinajstim, in sicer zakaj anketiranci ne marajo novosti. Največkrat so se pojavljali odgovori: dodatno učenje, učenje vzame preveč časa, moje delovno mesto ne potrebuje nobene nove tehnologije, ne maram novosti, starokopitnost, začetek je težak.

Tudi petnajsto vprašanje je bilo povezano s trinajstim, le da smo tu spraševali, zakaj imajo anketiranci radi novosti glede tehnologije v službi. Odgovori so bili sledeči: zato, ker gremo tako v korak s časom, olajša nam delo, lažja organizacija, hitrejše in lažje poslovanje, kakovostnejše delo, stvari so bolj pregledne, hiter dostop do informacij, ker se nekaj naučim in bolje razumem svet okoli sebe, napredek v službi; to mi predstavlja skrajševanje delovnega procesa, več znaš–več veljaš, rad se učim – novosti so zame novo znanje – ne sprejemam pa vsega, hitrejši dosegi ciljev, rad preizkusim nekaj novega – to mi predstavlja izzive.

Pri šestnajstem vprašanju smo spraševali, če delovno mesto anketirancev zahteva znanje tujega jezika. Vprašanju je pritrnilo 47,5 %, zanikalo pa 52,5 %.

Sedemnajsto vprašanje se je navezovalo na prejšnje, saj smo tiste, ki so prejšnjemu vprašanju pritrnili, vprašali, ali jim znanje tujega jezika na delovnem mestu povzroča kakšne težave in se jim zato delo mogoče zdi bolj zahtevno. Dobili smo različne odgovore: ne povzroča mi težav, ne – komuniciramo v angleškem jeziku, zato ni težav, marketing in strokovne besede za posamezna področja utegnejo biti trd oreh, predstavlja mi izziv, delo je zahtevnejše, znanje tujega jezika je danes nujno potrebno, angleščino uporabljam vsak dan, za kaj bolj zahtevnega pa podjetje poskrbi za tečaje, morda je delo v tujem jeziku lažje, saj so določene informacije na voljo zgolj v angleškem jeziku, tudi več zadetkov na internetnih straneh je v angleščini.

Pri osemnajstem vprašanju smo anketirance spraševali, katere so še druge besede, ki so jih začeli uporabljati pri uvedbi interneta. Dobili smo odgovore: Chrome, Snapchat, konvert, Skype, Google plus, Firefox, reply, klik, hotspot, laptop, html, baza, popup, banner, vlog, poveži se, iks, večinoma angleške besede, afna, url, hekerji.

Devetnajsto vprašanje je anketirance spraševalo, kaj jim predstavlja največjo težavo, ki je povezana z internetom. Odgovori so bili naslednji: ni povsod dostopen, slovnica, slaba povezljivost, varnost podatkov, zanesljivost informacij, odprtost in spornost določenih informacij za otroke, odvisnost, vdori, prepočasna hitrost, zloraba osebnih podatkov, spletne prevare, socialna omrežja, strah, da se kaj narobe pritisne, Amerika, virusi, upad kvalitete jezika pisanega in govorjenega, ogromno reklam, ljudje pustijo preveč osebnih podatkov, nepoznavanje osnov ...

Pri dvajsetem vprašanju »Kaj storite, ko pri uporabi interneta naletite na neznano besedo?« smo anketirancem na voljo dali 4 odgovore. 68 % jih je odgovorilo, da neznano besedo »poguglajo«, 17 % je odgovorilo, da vprašajo znanca ali prijatelja, 10 % je odgovorilo, da si jo interpretirajo po svoje in 5 % je odgovorilo, da takoj prenehajo z branjem.

Enaindvajseto vprašanje je anketirance spraševalo, če menijo, da je uporaba novih prevzetih besed smiselna. 73 % jih je odgovorilo z »da«, 27 % z »ne«.

Dvaindvajseto vprašanje se je navezovalo na prejšnje vprašanje, zato smo anketirance, ki so odgovorili z »da«, vprašali, zakaj se jim zdi uporaba novih prevzetih besed smiselna. Dobili smo naslednje odgovore: lažje sporazumevanje s tujci, težavnost pri poimenovanju besed v maternem jeziku, inovitete, novo znanje, boljše sporazumevanje, lažje sporazumevanje, lažje komuniciranje z generacijami, ki prihajajo za nami, ker je jezik živa stvar in je prav, da se spreminja, širimo znanje, da razumemo računalniško pismenost, ker slovenščina nima primerne prevoda, nove tehnologije – nove besede, terminologija se širi, domači izrazi niso dobri (selfie – sebek), nesmiselno je prevajati določene besede, novosti so dobrodošle, najbrž prejšnje besede niso dobro opisale stanja/stvari, lažje sporazumevanje različnih kultur, več možnosti pri zaposlitvi.

Tudi triindvajseto vprašanje se je prav tako navezovalo na enaindvajseto, kjer smo za razliko od prejšnjega spraševali, zakaj se jim uporaba novih besed ne zdi smiselna. Dobili smo odgovore: slovenščina ima dovolj svojih besed, domač jezik izgublja na pomenu in se otroci učijo napačne besede v tujih jezikih, zanemarjamo že znane besede, lahko bi našli ustrezne slovenske besede, lahko bi vse besede nekako prevedli v slovenščino.

Pri štiriindvajsetem vprašanju smo anketirance spraševali, če se jim kdaj zgodi, da vedo, kako se neki stvari reče v tujem jeziku, v slovenščini pa se nikakor ne spomnijo. Na voljo so imeli tri odgovore. 59 % je odgovorilo, da se jim to zgodi včasih, 34 % je odgovorilo, da se jim je to zgodilo že velikokrat, in 7 % je odgovorilo, da se jim to ne dogaja.

Petindvajseto vprašanje je spraševalo, kaj anketiranci uporabljajo pri brskanju na spletu. 92 od 100 anketiranih je izbralo računalnik, 77 od 100 anketiranih jih je izbralo telefon in 26 od 100 anketiranih je izbralo tablico.

Pri šestindvajsetem vprašanju smo anketirance vprašali: »Odločili ste se, da boste današnje kosilo pojedli v restavraciji. Ali je pomembno, da ima restavracija brezžičen dostop do interneta (Wi-fi)?« Na voljo so imeli 3 odgovore. 56 % jih je odgovorilo: »Ne, kadar grem v restavracijo, ne potrebujem dostopa do spleta.« 35 o% jih je odgovorilo: »Včasih, če vem, da bom moral/-a kaj pobrsati na spletu.« 6 % jih je odgovorilo: »Obvezno, restavracija brez Wi-fi-ja sploh ni prava restavracija.«

5 UGOTOVITVE

S pomočjo anketnega vprašalnika smo ugotovili, da starejše generacije v Sloveniji še vedno nočejo oziroma ne znajo uporabljati internetnih storitev. To smo ugotovili iz same starosti anketirancev. Našo anketo je izpolnilo zelo malo starejše populacije, kar nam je dalo vedeti, da se starejši šele privajajo in sprejemajo tehnologijo interneta. Vsi vemo, da je težava verjetno tudi v tem, da je velikokrat kaj težko prebrati zaradi majhnosti črk besedila. Starejšim se zdi uporaba interneta neko dodatno znanje, ki se ga morajo znova in znova učiti. To jim po eni strani predstavlja nelagodje, saj se tehnologija tako hitro spreminja, da ji je včasih težko slediti. Po eni strani si starejši želijo novih besed, saj vedo, da se bodo na takšen način lažje sporazumevali z mlajšimi generacijami. Po drugi strani pa se držijo tistih tradicionalnih, poznanih in uveljavljenih besed, saj nočejo, da bi se materni jezik pozabil. Nekateri anketiranci so odgovorili, da so starokopitni, kar bi na splošno lahko rekli za starejše ljudi, saj se spremembam zelo radi izogibajo. Težko se jim je prilagajati vsemu, kar prinaša hiter tehnološki napredek.

Mlajše generacije so veliko bolj za to, da se uporabljajo nove besede in seveda tudi nove tehnologije, saj so mnenja, da imajo tako večje možnosti na trgu dela in se lažje vklopijo v sodobno družbo. Velikokrat smo od anketirancev pridobili tudi odgovor, da je jezik živ in se nenehno spreminja, kar pomeni, da je jezik za človeštvo ključnega pomena, saj se brez njega ne bi mogli sporazumevati z različnimi kulturami po svetu in mladi se tega zelo dobro zavedajo. Zanimivo je, da so zaposleni anketiranci odgovorili, da imajo zelo radi novosti na službenem področju. Skoraj vsi si želijo biti v koraku s časom, na takšen način si postavljajo nove izzive v življenju, držijo se rekla več znaš – več veljaš, sprejemanje novosti jim omogoča boljše razumevanje sveta okoli sebe. Tudi znanje tujega jezika na delovnem področju jim v večini ne predstavlja večjih težav, ker pravijo, da je zato poslovanje mogoče še nekoliko lažje, sploh, če gre za mednarodno, globalno podjetje. Nekateri so celo mnenja, da je znanje tujega jezika na delovnem področju nujno.

Pridobljeni odgovori ankete so nam dali občutek, da si starejši želijo vse tujke prevesti v slovenščino oziroma jih želijo posloveniti. Mlajše generacije pa hočejo, da se nekatere tujke ohranijo v prvotni obliki, saj včasih slovenščina nima primerne besede, ki bi opisala dejanskega stanja nekega pojma. Nekdo je podal primer, da se mu prevod angleške besede selfie v slovensko sebek zdi nesmiseln in nepotreben. S pomočjo raziskave smo ugotovili, da čeprav mlajše generacije mislijo, da starejše nikakor niso pripravljene sprejeti jezikovnih in tehnoloških novosti, temu ni tako. V odgovorih smo prepoznali, da starejši stremijo k spremembam, vendar si to želijo v mejah normale. Torej lahko posvajamo tujke in druge neobičajne besede, vendar pa vse niso primerne za slovensko okolje in kulturo.

Če pogledamo realno, se moramo ljudje v današnjih časih vsak dan in na vsakem koraku prilagajati novemu načinu življenja. Danes nam je povsem jasno, da moramo v nekaterih trgovinah v nakupovalni voziček vstaviti žeton ali kovanec, če ga želimo uporabljati. Na to

smo se morali privaditi, pa če smo hoteli ali pa ne. Želimo povedati, da so nam spremembe dane v okolico, od posameznika pa je odvisno, kako dobro in hitro se bo nanje prilagodil.

6 ZAKLJUČEK

Kot smo že zapisali pri ugotovitvah, nas spremembe obdajajo povsod v naši širši okolici. Včasih se jih sploh ne zavedamo, ker pridejo čisto spontano. Tudi če se jih zavedamo, o njih ne govorimo oziroma jim ne dajemo pretirane pozornosti, odvisno od posameznikovih prepričanj. Spremembe se vendarle morajo dogajati, saj si tako lajšamo življenje ter širimo naša obzorja. Res je, da imajo vse spremembe svoje pozitivne in negativne lastnosti, tako kot vsaka stvar, vendar je od človeka odvisno, kako jih po sprejel.

Ljudje imamo radi tiste spremembe, ki nam prinesejo kaj dobrega. Verjetno ne bo nikomur všeč, če se nam spremeni plača na nižjo vsoto, ali pa, če bi ukinili prodajo današnjih sodobnih avtomobilov in jih nadomestili s starimi »spački« ali še s čim hujšim. V svetu se spreminja prav vse. Dojenček zraste v odraslo osebo. Enostavna poštevanka se spremeni v kompleksne funkcije. V najstniškem obdobju poslušamo glasbo, zaradi katere se kot odrasla oseba sprašujemo, ali je bilo z nami takrat vse v redu. Dan se spremeni v noč, za zimo pride pomlad ... Skratka, prav vse se spreminja in tudi jezik ni izjema.

Pri zaključni projektni nalogi smo želeli opozoriti, da spremembe v življenju niti niso tako slabe, kot se mogoče zdijo na prvi pogled. Z raziskavo smo hoteli ugotoviti, kako ljudje različnih starosti gledajo na novosti, ki jih prinaša tehnologija interneta. S pomočjo spletne ankete smo ustvarili nekaj preprostih vprašanj, ki so nam podala odgovore za kasnejšo analizo. Nekateri anketiranci so bili zelo navdušeni nad vprašalnikom, saj se jim je tema zdela zelo zanimiva. Slovenci smo stereotipno znani po tem, da sicer veljamo za vesel narod, a da vendarle zelo radi tarnamo, češ kako je vse narobe, za to, da bi se kaj izboljšalo, pa ne naredimo ničesar. Pri analizi odgovorov smo bili prav prijetno presenečeni, saj pri mlajših anketirancih niti ni bilo opaziti pretiranega nezadovoljstva glede interneta in njegovih posledic – ravno obratno, anketiranci so v večini podali odgovore, iz katerih smo razbrali, da so jezikovne spremembe pravzaprav zelo dobrodošle v njihovih življenjih. Mlajši, sploh tisti, ki so zaposleni, so mnenja, da se jezikovne spremembe morajo dogajati, saj se tako lažje sporazumevamo z vrstniki oziroma z drugimi mednarodnimi podjetji. Anketirancev starejše populacije je bilo bistveno manj kot mlajše. Iz tega lahko sklepamo, da populacija starejše generacije ne uporablja interneta vsakodnevno oziroma ga sploh še ne uporablja. Tukaj smo naleteli na manjšo oviro, saj nismo pridobili zadostnih odgovorov s strani starejših. Nekaj nam jih je vendarle odgovorilo na anketo, vendar jih pri vseh teh novostih in jezikovnih spremembah moti to, da se odvijajo prehitro in da slovenski jezik vse preveč izgublja na pomenu. Načeloma jih moti tudi to, da se uporablja vse preveč angleških besed in da jih ne prevajamo. Tukaj se opazi razlika, saj mladi nočejo, da se vsaka angleška beseda prevede v slovenščino, ker tako izgubi prvoten pomen. Starejši in nekateri posamezniki pa so mnenja, da se materni jezik na takšen način izpodriva, posledično pa naj bi se po eni strani na takšen način brisala tudi naša kultura. Naši dve hipotezi sta temeljili na tem, da imajo starejše generacije težave pri sprejemanju sprememb glede interneta in da mlajše generacije mislijo,

da je jezikovne spremembe treba sprejeti kot povsem običajen jezikovni pojav. Obe zastavljeni hipotezi smo potrdili.

Cilj projektne naloge je bil proučiti tako domačo kot tujo literaturo, predvsem smo se osredotočili na avtorja Davida Crystala, ki ima izvrsten pogled na različne jezikovne tematike. Starejši se definitivno slabše prilagajajo in soočajo z vsemi tehnološkimi in jezikovnimi spremembami. Mlajši pa so stoodstotno prepričani, da so vse te opisane spremembe nujne in da jih enostavno moramo sprejeti.

Ljudje so včasih živeli brez telefonov, televizije, kaj šele interneta, zato je razumljivo, da jih ves ta tehnološki napredek bega. Menimo, da bo v prihodnosti veliko bolje, ker sedaj mladi poznajo novejšo tehnologijo in jo bodo verjetno znali uporabljati kljub kakšni izboljšani verziji česa. Kar pa se tiče sprememb jezika, bodo starejši verjetno vedno hoteli ostati pri takšnemu načinu komuniciranja, ki so ga navajeni od prej. Zavedati se moramo, da se spremembe dogajajo vsepovsod okoli nas, le videti jih je treba in jih sprejeti kot dobre.

LITERATURA

- Athanasopoulos, Panos. 2015. *How the language you speak changes your view of the world*. [Http://theconversation.com/how-the-language-you-speak-changes-your-view-of-the-world-40721](http://theconversation.com/how-the-language-you-speak-changes-your-view-of-the-world-40721) (23. 8. 2015).
- Birner, Betty. 2012. *Is English Changing?* [Http://www.linguisticsociety.org/content/english-changing](http://www.linguisticsociety.org/content/english-changing) (21. 8. 2015).
- Briggs, Asa in Peter Burke. 2005. *Socialna zgodovina medijev: od Gutenberga do internet*. Ljubljana: Sophia.
- Carnegie, Dale. 2012. *S komunikacija do uspeha*. Tržič: Učila International.
- Carr, Nicholas. 2010. *Plitvine. Kako internet spreminja naš način razmišljanja, branja in pomnenja*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Chess.com. 2014. *Anti Troll Secrets Revealed...LMAO*. [Https://www.chess.com/forum/view/off-topic/anti-troll-secrets-revealed-lmao](https://www.chess.com/forum/view/off-topic/anti-troll-secrets-revealed-lmao) (9. 8. 2015).
- Coven, Sherry in Paul Yeager. 2009. *Why Language Changes*. [Http://www.forbes.com/2009/04/23/why-language-changes-opinions-books-yeager-coven.html](http://www.forbes.com/2009/04/23/why-language-changes-opinions-books-yeager-coven.html) (19. 8. 2015).
- Crnkovič, Marko. 2015. *Slovenščina kot tuji materni jezik*. [Http://www.primorske.si/Mnenja/Besedo-dam-v-ogenj-roke-pa-ne/Slovenscina-kot-tuji-maternal-jezik](http://www.primorske.si/Mnenja/Besedo-dam-v-ogenj-roke-pa-ne/Slovenscina-kot-tuji-maternal-jezik) (16. 1. 2016).
- Crystal, David. 2001. *Language and the Internet*. Cambridge: University Press.
- Deželne novice. 2013. *Jezik se najhitreje spreminja pri mladih*. [Http://stara.radovljica.si/dokument.aspx?id=8815](http://stara.radovljica.si/dokument.aspx?id=8815) (15. 1. 2016).
- Fröhlich, Hubert. 2013. *Internet. Tehnologija, ki spreminja svet*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- Gates, Bill. 1999. *Poslovanje @ s hitrostjo misli*. New York: Warner Books, Inc.
- Goody, Jack. 1993. *Med pisnim in ustnim: študije o pisnosti, družini, kulturi in državi*. Ljubljana: Škuc: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Grosjean, Francois. 2011. *Changes of Language, Change of Personality?* [Https://www.psychologytoday.com/blog/life-bilingual/201111/change-language-change-personality](https://www.psychologytoday.com/blog/life-bilingual/201111/change-language-change-personality) (27. 8. 2015).

- Jakop, Tjaša. 2009. *Dvojina v slovenskih narečjih*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Jakopič, Kaja. 2006. *TV voajerji*. Ljubljana: Institutum Studiorum Humanitatis – Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Litera Picta.
- Jerman-Blažič, Borka. 1996. *Internet*. Ljubljana: Novi forum.
- Klančnik, Žiga. 2010. *Komunikacija s starejšimi osebami*.
[Http://www.bb.si/doc/diplome/Klanecnik_Ziga-Komunikacija_s_starejsimi_osebami.pdf](http://www.bb.si/doc/diplome/Klanecnik_Ziga-Komunikacija_s_starejsimi_osebami.pdf)
 (20. 1. 2016).
- Kleinman, Zoe. 2010. *How the internet is changing language*.
[Http://www.bbc.com/news/technology-10971949](http://www.bbc.com/news/technology-10971949) (16. 8. 2015).
- Meško, Bogdan Kristofer. 2014. *Vedski jezik in izvod slovenščine*. Ljubljana: Amalietti & Amalietti.
- Mihelin, Katja. 2010. *Različne teorije jezikovnih sprememb*. [Http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=019484](http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=019484) (16. 8. 2015).
- Moar.wtf. 2015. *I cougthed a mowse and it was dis big*. [Http://www.moar.wtf/cats/i-caughted-a-mowse-and-it-was-dis-big/#.Vu_c7OLhCM-](http://www.moar.wtf/cats/i-caughted-a-mowse-and-it-was-dis-big/#.Vu_c7OLhCM-) (19. 8. 2015).
- O' Brien, Jane. 2012. *Learn English online: How the internet is changing language*.
[Http://bbc.com/news/magazine-20332763](http://bbc.com/news/magazine-20332763) (14. 8. 2015).
- Praprotnik, Tadej. 2003. *Skupnost, identiteta in komunikacija v virtualnih skupnostih*. Ljubljana: Institutum Studiorum Humanitatis – Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Litera Picta.
- Računalniške novice.com. 2009. *V Sloveniji že 78 odstotkov dnevnik uporabnikov spleta*.
[Http://www.racunalniske-novice.com/novice/splet/raziskave/v-sloveniji-ze-78-odstotkov-dnevnik-uporabnikov-spleta.html](http://www.racunalniske-novice.com/novice/splet/raziskave/v-sloveniji-ze-78-odstotkov-dnevnik-uporabnikov-spleta.html) (16. 12. 2015).
- R.L.G. 2012. *Im in ur internets, creolizin ur english*.
[Http://www.economist.com/blogs/johnson/2012/12/internet-ang-language-change](http://www.economist.com/blogs/johnson/2012/12/internet-ang-language-change) (19. 8. 2015).
- Rtvslo.si. 2016. *Jezik mladih Slovencev*. [Http://www.rtvslo.si/infodrom/arhiv/1878](http://www.rtvslo.si/infodrom/arhiv/1878) (21. 1. 2016).
- Slovar novejšega besedja slovenskega jezika. 2013.
[Https://books.google.si/books?id=LtliAgAAQBAJ&dq=jezik+se+spreminja&hl=sl&source=gbs_navlinks_s](https://books.google.si/books?id=LtliAgAAQBAJ&dq=jezik+se+spreminja&hl=sl&source=gbs_navlinks_s) (30. 1. 2016).

- Slovensko kulturno-gospodarska zveza. 2013. *Razmišljanje o slovenskem jeziku*.
[Http://www.skgz.org/razmiljanje-o-slovenskem-jeziku](http://www.skgz.org/razmiljanje-o-slovenskem-jeziku) (16. 1. 2016).
- Slovensko združenje za računalniške komunikacije Internet ISOC. 2011. [Http://www.isoc-drustvo.si/?p=304](http://www.isoc-drustvo.si/?p=304) (22. 9. 2015).
- Šabec, Nada. *Slovene-English Language Contact and Language Change*. B. 1.
[Http://www.sdas.edus.si/Elope/PDF/ElopeVol8-1Sabec.pdf](http://www.sdas.edus.si/Elope/PDF/ElopeVol8-1Sabec.pdf) (26. 8. 2015).
- Toporišič, Jože. 2008. *Stilnost in zvrstnost*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Ule, Mirjana. 2009. *Psihologija komuniciranja in medosebnih odnosov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
- Varni na internetu.si. 2013. *Varno e-bančništvo za podjetja*.
[Https://www.varninainternetu.si/2013/varno-e-bancnistvo-za-podjetja/#](https://www.varninainternetu.si/2013/varno-e-bancnistvo-za-podjetja/#) (29. 11. 2015).
- Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. 2014. *Znakovni jezik*. [Http://www.zvezagns.si/o-zvezi/znakovni-jezik/](http://www.zvezagns.si/o-zvezi/znakovni-jezik/) (20. 1. 2016).
- Wikipedia.org. 2016. *Slovenščina*.
[Https://sl.wikipedia.org/wiki/Sloven%C5%A1%C4%8Dina](https://sl.wikipedia.org/wiki/Sloven%C5%A1%C4%8Dina) (18. 1. 2016).

PRILOGE

Priloga 1 Spletni vprašalnik

SPLETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni,

sem Anita Frelih, študentka Fakultete za management in pripravljam diplomsko nalogo z naslovom Jezikovne spremembe in internet. Namen raziskave je ugotoviti, kako se Slovenci soočajo z jezikovnimi spremembami, ki so se pojavile z uporabo interneta. Sodelovanje v anketnem vprašalniku je anonimno, pridobljeni rezultati bodo uporabljeni izključno v moji diplomski nalogi.

Za sodelovanje se vam že vnaprej prijazno zahvaljujem!

1. Spol:
  - a) Moški
  - b) Ženska

2. V katero starostno skupino sodite?
  - a) Od 16 do 25 let
  - b) Od 26 do 35 let
  - c) Od 36 do 45 let
  - d) Od 46 do 55 let
  - e) Od 56 do 65 let
  - f) Nad 65 let

3. Kakšna je vaša stopnja izobrazbe?
  - a) Nedokončana osnovna šola
  - b) Osnovna šola
  - c) Nižje poklicno izobraževanje (2 letno)
  - d) Srednje poklicno izobraževanje (3 letno)
  - e) Gimnazijsko, srednje poklicno-tehniško izobraževanje, srednje tehniško oz. drugo strokovno izobraževanje
  - f) Višješolski program
  - g) Visokošolski strokovni program
  - h) Univerzitetni program
  - i) Magisterij znanosti
  - j) Doktorat znanosti

4. Kakšen je vaš trenutni status?
  - a) Zaposlen
  - b) Nezaposlen
  - c) Študent
  - d) Dijak
  - e) Upokojenec

5. V kateri regiji prebivate?
  - a) Pomurska
  - b) Podravska
  - c) Koroška
  - d) Savinjska
  - e) Zasavska
  - f) Spodnjeposavska
  - g) Jugovzhodna Slovenija
  - h) Osrednjeslovenska
  - i) Gorenjska
  - j) Primorsko-notranjska
  - k) Goriška
  - l) Obalno-kraška

6. Koliko časa že uporabljate internetne storitve?

7. Katere od naštetih storitev interneta uporabljate? (možnih je več odgovorov)
  - a. elektronska pošta,
  - b. iskanje informacij,
  - c. spletne trgovine,
  - d. govorno in video komuniciranje (Skype, Facebook...),
  - e. socialna omrežja (Instagram, Twitter...),
  - f. prenos datotek,
  - g. spletne igre.

8. Kdo vas je seznanil z uporabo interneta?
  - a. Naučil sem se sam,
  - b. starši,
  - c. tečaj,
  - d. delavnice.

9. Ali ste z uporabo interneta pričeli uporabljati nove besede?
  - a. Da,.....katere?
  - b. Ne.

10. Kako pogosto uporabljate internet?
  - a. Vsak dan
  - b. 2-3 krat na teden
  - c. 1 krat na teden
  - d. Drugo _____

11. Spodaj so zapisane besede, ki so se začele uporabljati ob uvedbi interneta. Označite ali ste za njih že slišali in ali jih uporabljate.

Beseda	Slišal	Nisem slišal	Uporabljam	Ne uporabljam
Wi-fi				
Facebook				
E-pošta				
USB ključ				
WWW				
E-banka				
Intranet				
Modem				
IP naslov				
http				
Socialno omrežje				
Cyberspeak				
Guglanje				
Digitalni podpis				
IRC (ircanje)				
Off line				
Selfie				
WTF				
NSFW				
Emoji				

Priloga 1

Meme				
Photobomb				
RTM				
AFAIK				
Komp				
Hashtag				
Helfie				
WOOT				
On line				
Blog				
Tweetanje				
Video konferenca				
Usie				
Lajk/lajkati				
Youtube				
4G				
Welfie				
Vines				
Clickbait				
Aplikacija				
Beta				
WiFree				

Vlog				
CMS				
Optično omrežje				
Router				
Oblak (Cloud Storage)				
Tag/teganje				
Spam				
Instagram				

12. Vprašanje za zaposlene: Ali imate radi novosti glede tehnologije na službenem področju?

- a. Da. Zakaj?
- b. Ne. Zakaj?

13. Vprašanje za zaposlene: Ali vaše delovno mesto zahteva znanje tujega jezika?

- a. Da → če da, vam to povzroča težave pri delu? Je delo zato bolj zahtevno?
- b. Ne.

14. Zapišite še druge, s spletom povezane besede, ki jih uporabljate v vsakdanjem življenju.

15. Kaj je največja težava, povezana z uporabo interneta?

16. Kaj storite, ko pri uporabi interneta naletite na neznano besedo/frazo?

- a. Takoj preneham z branjem.
- b. »Poguglam« jo.
- c. Interpretiram si jo po svoje.
- d. Vprašam znanca/prijatelja.

17. Ali menite, da je uporaba novih prevzetih besed smiselna?
- Da. Zakaj?
  - Ne. Zakaj?
18. Ali se vam kdaj zgodi, da veste kako se neki stvari reče v tujem jeziku, po slovensko pa se nikakor ne morete spomniti?
- Da, to se mi je zgodilo že velikokrat.
  - Včasih.
  - Ne.
19. Za brskanje po spletu uporabljate: (možnih je več odgovorov)
- računalnik,
  - telefon,
  - tablico.
20. Odločili ste se, da boste današnje kosilo pojedli v restavraciji. Ali je pomembno, da ima restavracija brezžičen dostop do interneta (Wi-fi) ?
- Obvezno. Restavracija brez Wi-fi-ja sploh ni prava restavracija.
  - Včasih, če vem, da bom moral kaj pobrskati na spletu.
  - Ne. Kadar grem v restavracijo ne potrebujem dostopa do spleta.